

Internationale tendensen relevant voor het Vlaamse onderwijs- en vormingbeleid. Rapport 2010-2011

SITUERING	4
I. DE EUROPESE UNIE	4
1. POLITIEKE EN INSTITUTIONELE CONTEXT	4
1.1 BELGISCH VOORZITTERSCHAP VAN DE EU	4
1.2 HET HONGAARS VOORZITTERSCHAP VAN DE EU	5
1.3 HET NIEUWE WERKPROGRAMMA VAN DE EUROPESE COMMISSIE VOOR 2011	5
1.4 ROL VAN STAKEHOLDERS IN DE BELEIDSCYCLUS	6
2. ECONOMISCHE EN FINANCIËLE 'GOVERNANCE' MET IMPACT OP ONDERWIJS	6
2.1 BENCHMARKS / DOELSTELLINGEN IN EUROPE 2020	7
2.2 GOVERNANCE, AANSTURING EN OPVOLGING	7
2.2.1 <i>Nationale hervormingsprogramma's</i>	8
2.2.2 <i>Het Europees Semester</i>	8
2.2.3 <i>7 'Vlaggenschipinitiatieven'</i>	9
2.3 WAT IS DE PLAATS VAN ONDERWIJS EN VORMING IN DEZE BELEIDSCYCLUS ?	9
3. ONDERWIJS EN VORMING 2020 (ET 2020).....	10
3.1 HET RAAMWERK ET 2020	10
3.1.1 <i>Educatie voor duurzame ontwikkeling</i>	10
3.1.2 <i>Vooruitgang naar de gemeenschappelijke Europese doelen in onderwijs en vorming. Indicatoren en benchmarks. (2010/2011)</i>	10
3.1.3 <i>Nieuwe benchmarks voor inzetbaarheid en mobiliteit</i>	11
3.2 SPECIFIEKE BELEIDSLIJNEN BINNEN ET 2020	12
3.2.1 <i>Beroepsonderwijs en –opleiding : een vernieuwd samenwerkingskader</i>	12
3.2.2 <i>Nieuwe vaardigheden voor nieuwe banen. Anticipatie op en onderlinge afstemming van de arbeidsmarkt- en vaardigheidsbehoeften</i>	17
3.2.3 <i>Leerplichtonderwijs</i>	18
3.2.4 <i>Hoger Onderwijs</i>	21
3.2.5 <i>Opvang en onderwijs voor jonge kinderen: de beste voorbereiding van al onze kinderen op de wereld van morgen</i>	21
3.2.6 <i>Volwasseneneducatie</i>	23
4. EUROPESE PROGRAMMA'S OP GEBIED VAN EEN LEVEN LANG LEREN	23
4.1 EVALUATIE	23
4.2 OPENBARE RAADPLEGING OVER DE VOLGENDE GENERATIE EU-PROGRAMMA'S VOOR ONDERWIJS, BEROEPSOPLEIDING EN JEUGDBELEID	23
5. ONTWIKKELINGEN IN ANDERE BELEIDSDOMEINEN	24
5.1 JEUGD	24

5.1.1	<i>Eerste Jeugdwerk Conventie</i>	24
5.1.2	<i>Jeugd in beweging</i>	24
5.2	CULTUUR	27
5.2.1	<i>De rol van cultuur bij de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting</i>	27
5.2.2	<i>Werkplan voor cultuur 2011-2014</i>	27
5.3	SOCIALE ZAKEN	27
5.3.1	<i>Gezamenlijk verslag over sociale bescherming en sociale inclusie 2010</i>	27
5.3.2	<i>Verslag van de informele EPSCO bijeenkomst (tewerkstelling en sociale zaken)</i>	28
5.4	TEWERKSTELLING: 'RECENTE ONTWIKKELINGEN IN DE EU 27 ARBEIDSMARKT VOOR JONGE MENSEN TUSSEN 15 EN 29' ..	28
5.5	INTERNE MARKT: EVALUATIE VAN DE RICHTLIJN 2005/36/EG BETREFFENDE DE ERKENNING BEROEPSKWALIFICATIES	28
6.	STUDIES EN CONFERENCES	29
6.1	GENDER VERSCHILLEN IN LEERRESULTATEN	29
6.2	DE VICIEUZE CIRKEL VAN ONGELIJKHEID DOORBREKEN: SOCIALE INCLUSIE IN EN DOOR ONDERWIJS EN OPLEIDING	29
6.3	DE TOEGANG VAN JONGEREN TOT CULTUUR	30
6.4	JEUGD IN BEWEGING – MOBILITEIT VOOR IEDEREEN	30
6.5	VRAAG EN AANBOD OP HET VLAK VAN VAARDIGHEDEN: EEN PROSPECTIVE TOT 2020	30
6.6	ZITTENBLIJVEN IN HET LEERPLICHTONDERWIJS	31
6.7	ONDERWIJSTIJD IN HET VOLTIJD LEERPLICHTONDERWIJS	31
6.8	VOLWASSENEN IN FORMEEL ONDERWIJS	31
6.9	INITIËLE LERARENOPLEIDING IN WISKUNDE EN WETENSCHAPPEN	32
6.10	VERANDERENDE KWALIFICATIES	32
6.11	CEDEFOP WERKPLAN 2011	32
II.	OESO	33
1.	PISA RESULTATEN	33
1.1	LEESVAARDIGHEID	33
1.2	REKENVAARDIGHEID	33
1.3	WETENSCHAPPELIJKE GELETTERDHEID	33
1.4	LEREN LEREN	34
1.5	ENKELE GLOBALE VASTSTELLINGEN MET BETREKKING TOT GELIJKE KANSEN	34
1.6	ENKELE GLOBALE VASTSTELLINGEN MET BETREKKING TOT SCHOOL- EN ONDERWIJSBELEID	34
2.	EEN BELEID M.B.T. HET LERARENAMBT	35
2.1	WERKEN AAN HOGE KWALITEIT VAN HET LERARENAMBT. LESSEN VAN OVER DE WERELD	35
3.	EEN DOORLICHTING VAN HET BEROEPSGERICHT ONDERWIJS	36
3.1	BELEIDSAANBEVELINGEN M.B.T. VLAANDEREN	36
4.	TOEKOMSTIGE UITDAGINGEN VOOR HET ONDERWIJS	37
4.1	TRENDS SHAPING EDUCATION 2010	37
4.2	EDUCATION TODAY 2010	38
4.3	HET VERBAND TUSSEN SOCIAAL KAPITAAL, MENSELIJKE KAPITAAL EN GEZONDHEID	38
4.4	INVESTEREN IN MENSELIJK EN SOCIAAL KAPITAAL: NIEUWE UITDAGINGEN.	38
4.5	GEZONDHEID EN SOCIALE COHESIE VERBETEREN DOOR MIDDEL VAN HET ONDERWIJS	38
5.	ONTWIKKELING VAN INDICATOREN	39
5.1	EDUCATION AT A GLANCE 2010	39

5.2	NIEUWE PERSPECTIEVEN OM INNOVATIE TE METEN.....	39
5.3	HET EFFECT VAN ICT IN ONDERWIJS IN KAART BRENGEN	40
5.4	INDICATOREN OVER WELZIJN	40
6.	WIE BESLIST OVER ONDERWIJS ?.....	41
III.	UNESCO.....	42
1.	COMPETENTIES OP HET VLAK VAN BURGERSCHAP IN ONDERWIJS (ICCS 2009).....	42
2.	CONCEPTNOTA OVER MARGINALISERING	43
3.	CONCEPTNOTA OVER DE IMPACT VAN DE ECONOMISCHE EN FINANCIËLE CRISIS OP ONDERWIJS.....	43
4.	ONDERWIJS EN OPVOEDING VOOR JONGE KINDEREN	43
4.1	EARLY CHILDHOOD AND FAMILY POLICY SERIES	43
4.2	CONFERENTIE OVER ONDERWIJS EN OPVOEDING VOOR JONGE KINDEREN (WCECCE)	43
5.	OPVOLGING VAN DE ONDERWIJS VOOR ALLEN – STRATEGIE	44
6.	EDUCATIES	44
6.1	INTERCULTUREEL ONDERWIJS	44
6.2	ONDERWIJS IN DE EIGEN MOEDERTAAL VOOR JONGE KINDEREN.....	45
6.3	EDUCATIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING	45
6.4	WETENSCHAPPEN	45
7.	GENDER AND SOCIAL EXCLUSION.....	45
IV.	COUNCIL OF EUROPE	47
1.	DE ROL VAN LEERKRACHTEN IN DE EDUCATIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING	47
2.	GIDS VOOR ZELFEVALUATIE VAN INSpraakPROCESSEN IN HET HOGER ONDERWIJS.....	47
3.	EEN VORMINGSCONCEPT IN HET HOGER ONDERWIJS : COMPETENTIES EN WAARDEN	47
V.	STRATEGIE VAN DE WERELDBANK (2010-2020)	48

Situering

Elk jaar geven we in de Algemene Raad een overzicht van voor onderwijs relevante internationale ontwikkelingen. Dit document is het resultaat van de werking van de commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid onder het voorzitterschap van de heer R. Schollaert. We baseren ons hiervoor op de stand van zaken die een vast agendapunt vormt van deze commissie. Ook de toelichting die het departement onderwijs en vorming op de commissie geeft over internationale dossiers, is erg zinvol om dit te realiseren.

Het jaarrapport laat grote trends zien in dossiers, geeft linken naar de volledige documenten. Dit is bedoeld als een service en ondersteuning van de geledingen. In het bijhorende duidingdocument wordt ook aangegeven welke ontwikkelingen het afgelopen jaar het meest in het oog springend waren.

Het rapport is bedoeld ter ondersteuning van de advieswerking binnen de Vlor. Het document kan geraadpleegd worden bij het uitwerken van adviezen met een internationale dimensie. Het kan ook gebruikt worden om bepaalde thema's binnen de Vlor al dan niet op te nemen (planning september).

Het document laat geledingen toe om internationale ontwikkelingen mee te nemen in hun standpuntbepaling. Dit document biedt hen een overzicht van de belangrijkste beleidsdocumenten die de internationale instellingen het afgelopen jaar publiceerden.

Het rapport bestaat uit vier luiken

- het deel I behandelt de relevante ontwikkelingen in de Europese Unie
- het deel II behandelt relevante initiatieven in de OESO
- deel III behandelt de relevante initiatieven binnen UNESCO
- deel IV behandelt de relevante initiatieven binnen de Raad van Europa
- deel V behandelt de relevante initiatieven binnen de Wereldbank

I. De Europese Unie

1. Politieke en institutionele context

In 2010-2011 namen resp. België en Hongarije het voorzitterschap waar van de EU. De prioriteiten van beide voorzitterschappen pasten in de algemene prioriteiten afgesproken in het kader van het trio voorzitterschap van Spanje, België en Hongarije.

Bron : http://www.eutrio.be/files/bveu/media/source1854/documents/27782_PL_SPF_NL.pdf

1.1 Belgisch voorzitterschap van de EU

Het Belgische voorzitterschap werd gekenmerkt door het streven voor een correcte werking van de nieuwe rollen en bevoegdheden voor Europese Instellingen die werden vastgelegd in het verdrag van Lissabon. Het roterende voorzitterschap, de Europese Raad met een permanente voorzitter, de nieuwe Hoge Vertegenwoordiger voor buitenlands beleid en het Europees Parlement moesten samenwerken binnen de nieuwe krijtlijnen uitgetekend door het verdrag.

We gaan in het punt 2 nader in op enkele globale ontwikkelingen die relevant zijn voor onderwijs : de uitvoering van de Europe 2020-strategie met een reeks vlaggenschipinitiatieven en de invoering van nieuwe economische governance structuren gebaseerd op een beleidscyclus gelieerd aan het Europees semester.

Voor het onderwijs- en vormingsbeleid waren volgende realisaties belangrijk:

- Raadsconclusies over 'educatie voor duurzame ontwikkeling' (zie punt 3.1.2.)
- Raadconclusies over de samenwerking op het vlak van beroepsonderwijs en -vorming ('Bruggeverklaring') (zie punt 3.2.1.);
- Raadsconclusies over basisvaardigheden (zie punt 3.2.2.3.)
- Jeugd in beweging

1.2 Het Hongaars Voorzitterschap van de EU

De prioriteiten van het Hongaarse voorzitterschap vloeien eveneens voort uit het werkprogramma van het trio-voorzitterschap. Anderzijds worden de beleidsaccenten sterk bepaald door de economische en financiële crisis. Daarom besteedt het Hongaarse voorzitterschap bijzondere aandacht aan de evaluatie van de nationale hervormingsprogramma's die de Europa-2020-strategie implementeren.

Voor het luik onderwijs en vorming staan volgende prioriteiten centraal :

- de vermindering van voortijdig schoolverlaten (zie punt 3.2.2.4.);
- mobiliteit van studenten voor educatieve doeleinden bevorderen en de kwaliteit van mobiliteit-gerelateerde diensten verbeteren.
- verbetering van de toegang en de kwaliteit van vroegschoolsonderwijs en educatie (zie punt 3.2.4.)
- versterking van de governance-aspecten van diversificatie en kwaliteit van het hoger onderwijs (zie punt 3.2.3.).
- evaluatie van het actieplan inzake volwasseneneducatie (zie punt 3.2.5.)
- samenwerking op het vlak van beroepsonderwijs en -opleiding, met speciale nadruk op het verbeteren van de relevantie en de aantrekkelijkheid van de beroepsopleiding in relatie tot de behoeften van de arbeidsmarkt (zie punt 3.2.1.).

Bron : <http://www.eu2011.hu>

1.3 Het nieuwe werkprogramma van de Europese Commissie voor 2011

27 oktober 2010

De Europese Commissie keurde een nieuw werkprogramma voor 2011 goed. De prioriteiten voor 2011 kunnen onder vijf hoofdthema's worden gerangschikt en bevatten een lijst van 40 strategische initiatieven waartoe de Commissie zich verbindt voor 2011. Daarnaast is er een lijst van meer dan 140 mogelijke andere initiatieven in voorbereiding voor het eind van het mandaat.

Voor onderwijs zijn volgende initiatieven belangrijk :

- 'Mededeling over modernisering van hoger onderwijs' (derde kwart 2011). Een initiatief hierover staat vast;

- 'Mededeling over een nieuw initiatief voor vaardigheden', vooral gericht op de relatie tussen basisvaardigheden en VET, volwassenen- en hoger onderwijs (gelinkt aan het initiatief 'Nieuwe vaardigheden voor nieuwe banen') – nog geen concrete timing;
- 'Een aanbeveling over het erkennen van informeel en non formeel leren' (deel van het 'Jeugd in Beweging' initiatief) – nog geen concrete timing.

http://ec.europa.eu/atwork/programmes/docs/cwp2011_nl.pdf

http://ec.europa.eu/governance/impact/planned_ia/roadmaps_2011_en.htm#educ_cult (roadmaps)

1.4 Rol van stakeholders in de beleidscyclus

De mededeling over slimme regelgeving ('smart regulation') in de EU bevat **maatregelen op drie gebieden** om tot regelgeving van optimale kwaliteit te komen, met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel.

- Ten eerste zal de Commissie **zich richten op de hele beleidscyclus** door meer aandacht te schenken aan de evaluatie van bestaande wetgeving en beleid. De Commissie zal ook haar bestaande maatregelen om de wetgeving te vereenvoudigen en administratieve lasten te verminderen, integreren in haar systematische herziening van bestaande wetgeving teneinde ervoor te zorgen dat deze maatregelen maximaal effect hebben.
- Ten tweede zal de Commissie met het Europees Parlement, de Raad, de lidstaten en andere belanghebbenden samenwerken om ervoor te zorgen dat de agenda door alle actoren actief wordt uitgevoerd.
- Ten derde zal de **inspraak van burgers en belanghebbenden** verder worden versterkt door vanaf 2012 de raadplegingstermijn te verlengen van 8 tot 12 weken, door in 2011 het raadplegingsbeleid van de Commissie te evalueren en door de voorspelbaarheid van de door de Commissie geplande voorstellen en evaluatieactiviteiten te vergroten zodat de belanghebbenden in een veel vroeger stadium hun bijdrage kunnen voorbereiden.

Bron :

Slimme regelgeving in de Europese Unie. Mededeling van de Commissie, 8 oktober 2010. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52002DC0704:EN:NOT>.

2. Economische en financiële 'governance' met impact op onderwijs

De Europese Raad van 17-18 juni 2010 actualiseerde de Lissabonstrategie in een nieuw strategisch plan, met als titel 'Europe 2020'. De strategie beoogt de versterking van de Europese samenleving door een versterking van de duurzaamheid, de economische ontwikkeling en de sociale samenhang. De indicatoren liggen in het verlengde van het beleid dat het voorbije decennium werd gevoerd. De governance-structuren zijn wel vernieuwd.

De aanpak afgesproken voor Europe 2020 werd opnieuw onderschreven en nog versterkt in het kader van het pact voor de euro dat werd goedgekeurd op de raad van regeringsleiders van de eurozone op 11 maart 2011. Dit pact werd voorgelegd aan de Europese Raad op 24-25 maart en werd toen het Euro Plus Pact.

2.1 Benchmarks / doelstellingen in Europe 2020

In Europe 2020 zijn twee benchmarks opgenomen die verband houden met onderwijs en vorming.

- De arbeidsparticipatie voor vrouwen en mannen in de leeftijdsgroep 20-64 jaar op 75 % brengen, onder meer door een grotere participatie van jongeren, ouderen en laaggeschoolden en een betere integratie van legale migranten;
- De voorwaarden voor onderzoek en ontwikkeling verbeteren, meer bepaald met het doel de gecombineerde publieke en private investeringen in deze sector op 3 % van het BBP te brengen. De Commissie zal een indicator ontwikkelen die de O&O- (Onderzoek en Ontwikkeling) en de innovatie-intensiteit weergeeft;
- De uitstoot van broeikasgassen met 20 % verminderen ten opzichte van 1990; het aandeel van hernieuwbare energiebronnen in het finale energieverbruik tot 20 % opvoeren; en toewerken naar een verbetering van de energie-efficiëntie met 20 % ; de EU zal een besluit nemen om uiterlijk in 2020 tot een verlaging te komen met 30 % ten opzichte van 1990 als voorwaardelijk aanbod met het oog op een wereldwijde en brede overeenkomst voor de periode na 2012, op voorwaarde dat andere ontwikkelde landen zich tot vergelijkbare emissiereducties verbinden en dat ontwikkelingslanden een bijdrage leveren die in verhouding staat tot hun verantwoordelijkheden en capaciteiten;
- **Onderwijsniveaus verhogen, in het bijzonder door ernaar te streven de schooluitval onder 10 % te brengen en door het aandeel van de bevolking in de leeftijdsgroep 30-34 jaar dat tertiair of gelijkwaardig onderwijs heeft voltooid op te trekken tot ten minste 40 % .** De Europese Raad beklemtoont dat de lidstaten bevoegd zijn om streefcijfers op het gebied van onderwijs te bepalen en te implementeren.
- Sociale insluiting bevorderen, met name door armoedereductie, door ernaar te streven ten minste 20 miljoen mensen een uitweg uit het risico op armoede en uitsluiting te bieden.

Bron : <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/115355.pdf>

Dezelfde scope wordt gelegd in de prioritaire actielijnen die voortvloeien uit het pact voor de euro. De lidstaten van de eurozone verbinden zich ertoe alle noodzakelijke maatregelen te zullen nemen met het oog op de verwezenlijking van de volgende doelstellingen:

- het concurrentievermogen verbeteren (onder meer door **specifieke inspanningen ter verbetering van de onderwijssystemen** en ter bevordering van O&O, innovatie en infrastructuur)
- de werkgelegenheid stimuleren (ondermeer door **een leven lang leren**)
- verder bijdragen tot de houdbaarheid van de overheidsfinanciën
- de financiële stabiliteit versterken.

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/nl/ec/119829.pdf

2.2 Governance, aansturing en opvolging

De stimuli voor de lidstaten zijn veranderd in vergelijking met de Lissabonstrategie. De Europese Unie wil het ownership van de lidstaten verhogen door hen te vragen Nationale Hervormingsprogramma's in te dienen die passen in een dynamische beleidscyclus (doelen stellen, beleid vormgeven, beleid evalueren). In deze beleidscyclus spelen zowel de lidstaten als de Europese fora een rol.

2.2.1 Nationale Hervormingsprogramma's

Alle lidstaten moeten een nationaal hervormingsprogramma indienen waarin ze aangeven welke doelstellingen ze voor zichzelf stellen en welke maatregelen ze plannen om de doelstellingen van Europe 2020 in het algemeen te realiseren. Al deze programma's worden ingediend bij de Europese Commissie in de maand april. In april 2011 is dit voor de eerste keer gebeurd.

In juli van elk jaar verschaft de Europese Raad, op basis van de in april voorgelegde programma's, beleidsadvies voordat de lidstaten hun begroting voor het volgende jaar afronden. De bijwerking van de nationale hervormingsprogramma's is ook gekoppeld aan de realisatie van het Europees Semester.

De regeringsleiders stelden in het kader van de besprekingen over het Euro Plus Pact vast dat er extra inspanningen nodig zijn, met concrete verbintenissen en acties die ambitieuzer zijn dan die welke reeds zijn overeengekomen, en met een tijdschema voor de uitvoering ervan. Deze nieuwe verbintenissen moeten worden geïntegreerd in de nationale hervormings- en stabiliteitsprogramma's en worden meegenomen in het reguliere toezichtskader, met een sterke centrale rol voor de Commissie bij de monitoring van de na te komen verbintenissen, en met de betrokkenheid van alle toepasselijke Raadsformaties en de Eurogroep. Het Europees Parlement zal zijn rol onverkort spelen conform zijn bevoegdheden. De sociale partners zullen hierbij ten volle worden betrokken in het kader van de tripartiete sociale top.

De coördinatie zal doelgericht en actiegericht zijn en betrekking hebben op prioritaire beleidsterreinen die cruciaal zijn voor het stimuleren van concurrentiekracht en convergentie. De coördinatie zal toegespitst zijn op acties waarvoor de lidstaten bevoegd zijn. Voor de geselecteerde beleidsterreinen zullen op het niveau van de staatshoofden en regeringsleiders gezamenlijke doelstellingen worden overeengekomen. De deelnemende lidstaten zullen deze doelstellingen in het kader van hun eigen beleidsmix trachten te verwezenlijken, met inachtneming van de specifieke uitdagingen waarvoor zij zich gesteld zien.

Elk staatshoofd of elke regeringsleider zal jaarlijks concrete nationale verbintenissen aangaan. De lidstaten zullen daarbij rekening houden met beste praktijken en zich vergelijken met de best presterenden, binnen Europa en ten aanzien van andere strategische partners. Het nakomen van de verbintenissen, alsook de vorderingen met de gezamenlijke beleidsdoelstellingen zullen jaarlijks op politiek niveau worden gemonitord door de staatshoofden en regeringsleiders van de eurozone en deelnemende landen, op basis van een verslag van de Commissie.

2.2.2 Het Europees Semester

Het Europees semester is een jaarlijks terugkerende periode van zes maanden die dient om het begrotings- en structuurbeleid van de lidstaten te toetsen en zo eventuele inconsistenties en dreigende onevenwichtigheden aan het licht te brengen. Doel is de coördinatie te versterken in een fase waarin belangrijke beslissingen betreffende de begrotingen nog in voorbereiding zijn.

Aldus ontstaat een nieuwe monitoringcyclus waarbij de Europese Raad elk jaar in maart de voornaamste economische uitdagingen voor de EU in kaart zal brengen en strategisch beleidsadvies zal geven. De lidstaten houden rekening met deze aansturing in hun begrotingsstrategieën voor de middellange termijn die zij in hun stabiliteits- en convergentieprogramma's presenteren.

2.2.3 7 'Vlaggenschipinitiatieven'

Binnen de Europese 2020 strategie zijn 7 Vlaggenschipinitiatieven gelanceerd. Dit zijn prioritaire domeinen voor samenwerking tussen de EU en de lidstaten. Diverse zijn relevant voor onderwijs en vorming.

- Een digitale agenda voor Europa
- Innovatie in de EU
- Mobiliteit voor jongeren
- Efficiënt omgaan met hulpmiddelen (duurzaamheid)
- Een industrieel beleid voor een globaliserende wereld
- Een agenda voor nieuwe vaardigheden en jobs (zie punt 3.2.2.)
- Europees platform tegen armoede

2.3 Wat is de plaats van onderwijs en vorming in deze beleidscyclus ?

Op 14 februari 2011 hielden de ministers van Onderwijs een oriënterend debat over de bijdrage van onderwijs en vorming aan het Europees semester en aan de Europese en nationale hervormingsagenda's. In het voorbereidende document van de Commissie over de nationale doelstellingen voor onderwijs en vorming wordt zeer duidelijk aangegeven dat de nationale engagementen zowel inzake voortijdige schoolverlaters als inzake deelname aan hoger onderwijs ondermaats zijn. Het document roept de nationale beleidsmakers op ambitieuzer te zijn om de kwalificatieniveaus te verhogen.

De Raad beklemtoont dat;

- onderwijs en opleiding cruciaal zijn voor het bereiken van de doelen van Europa 2020. Lidstaten moeten dringend investeren in hoogwaardige en efficiënte onderwijs- en opleidingstelsels. Onderwijs en opleiding vormen immers de grondslag van de welvaart van Europa op lange termijn. Op korte termijn kunnen de gevolgen van de crisis worden gemilderd door mensen toe te rusten met meer en betere competenties;
- er meer inspanningen zullen moeten gebeuren om de kerndoelen voor onderwijs te bereiken (zie 2.2.1.).

De Raad verzoekt de Lidstaten daarom om:

- onderwijs en opleiding op te nemen in de nationale hervormingsprogramma's;
- dit beleid ook om te zetten in nationale doelstellingen, rekening houdend met uiteenlopende uitgangspunten van de lidstaten en nationale omstandigheden, die sporen met nationale besluitvormingsprocedures.

Samen met de resultaten van de andere Raadsformaties maakte het voorzitterschap een samenvatting van deze besprekingen over aan de Europese Raad waar de nationale hervormingsprogramma's worden beoordeeld (zie beleidsplanning in het kader van het Europees semester).

Bronnen :

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/nl/educ/119717.pdf

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/119990.pdf

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:070:0001:0003:NL:PDF>

Gerelateerde documenten:

Jaarlijkse groei analyse: naar een krachtiger alomvattend antwoord van de EU op de crisis (12 januari 2011) http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nl_final.pdf

Voortgangsverslag over Europa 2020 (12 januari 2011),
http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/1_nl_annexe_part1.pdf

European semester: a new architecture for the new EU Economic governance – Questions and answers.
(nog niet in het Nederlands) http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/m11_14.en.pdf

3. Onderwijs en Vorming 2020 (ET 2020)

3.1 Het raamwerk ET 2020

Het raamwerk ET 2020 werd al belicht in het [vorige rapport](#). We geven hieronder enkel nieuwe initiatieven.

3.1.1 Educatie voor duurzame ontwikkeling

Het is de eerste maal dat de Raad overlegt over educatie voor duurzame ontwikkeling, en daarbij economische, sociale en ecologische perspectieven betreft. De besluiten beklemtonen dat duurzame ontwikkeling moet aanwezig zijn in alle deelgebieden van onderwijs en opleiding. De Raad nodigt de lidstaten uit om educatie voor duurzame ontwikkeling te ondersteunen door het in de kijker te zetten in nationale strategieën voor een leven lang leren en door leraren en opleiders toe te rusten met de nodige kennis, vaardigheden en attitudes.

Bron :

Conclusies van de Raad van 19 november 2010

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:327:0011:0014:NL:PDF>

3.1.2 Vooruitgang naar de gemeenschappelijke Europese doelen in onderwijs en vorming. Indicatoren en benchmarks. (2010/2011)

De Europese Unie monitorde aan de hand van de afgesproken benchmarks welke vooruitgang de Unie maakte en waar de verschillende lidstaten zich positioneren. Uit de analyse worden volgende conclusies naar voren geschoven :

- 1 De prestaties op het vlak van onderwijs zijn verbeterd sinds het jaar 2000. Het gaat om de richtcijfers m.b.t. voortijdig schoolverlaten, lage prestaties in lezen het beëindigen van het secundair onderwijs, het aantal afgestudeerden in wetenschap, wiskunde en technologie, deelname aan LLL). De verbetering is op zich echter niet voldoende aangezien, met uitzondering van het aantal afgestudeerden in wiskunde, wetenschap en techniek, de benchmarks niet worden bereikt.
- 2 Prospecties over de nieuwe set benchmarks voor 2020 (deelname aan OOK, laagpresterenden op het vlak van geletterdheid, wiskunde en wetenschap, voortijdig schoolverlaten, deelname aan tertiair onderwijs en deelname aan LLL) tonen aan dat deze haalbaar zijn zij het dat er extra beleidsinspanningen zullen moeten gebeuren.

- 3 Twee van de vijf benchmarks voor 2020 kregen een hogere beleidsaandacht doordat ze werden opgenomen in de Europe 2020 strategie, namelijk het aandeel jongeren dat een diploma tertiair onderwijs verwerft zou 40 % moeten bedragen en het aandeel voortijdige schoolverlaters moet dalen onder de 10 %. Een analyse van bestaande trends toont aan dat deze haalbaar zijn mits de nationale doelstellingen ambitieuzer worden ingevuld.
- 4 De deelname aan OJK neemt toe. Deelname aan voorschools onderwijs bereikt nu 92 % van de betrokken populatie.
- 5 Het aandeel laagpresterenden in leesvaardigheid in het lager secundair onderwijs is gedaald. Van 2000 tot 2009 daalde hun aandeel binnen de 15-jarigen van 21.3 % tot 20.0 % (de cijfers namen toe tot 24.1 % in 2006). Maar dit blijft onvoldoende t.a.v. het richtcijfers dat hierover werd afgesproken. Er blijft ook bezorgdheid bestaan over de grote kloof tussen de hoogst- en de laagstpresterenden in een land (o.a. op grond van socio-economische status, etnische herkomst).
- 6 Beroepsgericht onderwijs speelt een belangrijke rol in het beperken van het aantal jongeren dat niet in onderwijs zit en ook niet aan het werk is ('NEETs'). Beroepsgericht onderwijs is ook cruciaal in de beperking van voortijdig schoolverlaten.
- 7 Leermobiliteit neemt toe maar blijft te beperkt tot een elite. Het is het meest ontwikkeld in het hoger onderwijs waar meer dan een half miljoen studenten in het buitenland studeren. Dit is een toename met 50 % sinds 2000.
- 8 Deelname aan LLL nam toe tussen 2000-2005 maar is sindsdien licht gedaald. Het schommelt rond de 12.5 % zoals overeengekomen voor 2010. Het ligt echter nog beduidend onder het streefcijfer van 15 % voor 2020.
- 9 Taalonderwijs op jonge leeftijd neemt toe. In het lager secundair onderwijs is het onderwijs in het Engels erg verspreid. Het aantal leerlingen dat vreemde talen leert is toegenomen sinds 2000 maar de doelstelling dat iedere leerling minstens twee vreemde talen leert is nog niet behaald. Een pijnpunt blijft het talenonderwijs in het beroepsgericht onderwijs.
- 10 Het verschil tussen jongens en meisjes op het vlak van onderwijsprestaties blijft beduidend. Meisjes presteren beter in lezen. Jongens behalen vaker een diploma in wiskunde, wetenschap en techniek. Er volgen meer jongens beroepsgericht onderwijs dan meisjes. Jongens verlaten vaker de school voortijd.
- 11 De publieke financiering van onderwijs (als een % van het BBP) is stabiel gebleven sinds 2000. De input vanuit private bronnen die in de US erg hoog is, vooral in hoger onderwijs, is nauwelijks veranderd. De EU lidstaten moeten gemiddeld 10.000 euro meer per student per jaar investeren om het financieringsniveau voor het HO van de US te evenaren.
- 12 De economische crisis had een verschillende impact op mensen die verschillend was naargelang van hun onderwijsniveau. De crisis had een grotere impact op kortgeschoolden. Kortgeschoolde mannen waren het kwetsbaarst voor werkloosheid.

Bronnen :

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc2881_en.htm

3.1.3 Nieuwe benchmarks voor inzetbaarheid en mobiliteit

De Europese Commissie stelt haar plannen voor twee nieuwe benchmarks voor in een 'commission staff working paper' van 24 mei 2011. In de paper wordt benadrukt dat de onderwijsbenchmarks in ET 2020 gedefinieerd worden als 'reference levels of average European performance'. Het gaat niet om concrete doelstellingen die individuele landen moeten bereiken; lidstaten worden eerder uitgenodigd om, op basis

van nationale prioriteiten en rekening houdend met de veranderende economische omstandigheden, bij te dragen tot het collectieve bereiken van de Europese doelstelling.

Inzetbaarheid (employability) wordt gedefinieerd als de combinatie van factoren die individuen in staat stellen stappen te zetten naar of in te stappen op de arbeidsmarkt, op de arbeidsmarkt te blijven, en vooruitgang te maken gedurende hun carrière. De bijdrage van onderwijs en vorming bij inzetbaarheid kan gezien worden in drie fases:

- Voorbereiden tot tewerkstelling
- Overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt
- In tewerkstelling blijven en carrière progressie maken

De eerste en de derde fase worden al gemonitord in de vijf ET 2020 benchmarks. Bijgevolg heeft men zich bij het bepalen van deze benchmark nu voornamelijk gericht op de fase 'overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt'. Een hiervoor relevante benchmark zou kunnen focussen op het meten van de graad van tewerkstelling van jongeren tijdens hun eerste jaren op de arbeidsmarkt. Idealiter zou men rekening moeten houden met de relatie tussen het onderwijsniveau en de kwaliteit van de eerste job; dit zal enkel kunnen wanneer er een betere afstemming is van ISCED kwalificaties en ISCO jobkwalificaties.

Mogelijke benchmark:

Tegen 2020 zou er een verhoging van minstens 5 % moeten zijn in de tewerkstellingsgraad van jong afgestudeerden (20-34 jaar oud), gemeten als een gemiddelde van tewerkstellingsgraad één, twee en drie jaar na afstuderen.

Voor **leermobiliteit** maakt men in de tekst onderscheid tussen het hoger onderwijs, en het beroepsgericht onderwijs en algemene leermobiliteit.

Voor het hoger onderwijs aligneert men op de Bologna doelstelling: *in 2020 moeten minstens 20 % van de studenten hoger onderwijs een periode in het buitenland gestudeerd hebben*. Minimum duur is in lijn met de Erasmus definitie: een minimum periode van drie maand (min twee maand indien hoger onderwijs van het korte type) of mobiliteit resulterend in ten minste 15 ECTS credits

Voor het beroepsonderwijs en -vorming is een mogelijke een benchmark *dat tegen 2020 minstens 10 % van de EU afgestudeerden in initieel VET een periode in het buitenland gestudeerd hebben*. Minimum duur van drie weken.

Voor leermobiliteit voor jongeren in het algemeen zou men kunnen beogen *dat tegen 2020 het aandeel van jonge mensen (15-34 jaar) met een buitenlandse leerervaring zou verdubbelen en 25-30 % bereiken (minimum duur drie weken)*.

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/sec670_en.pdf

3.2 Specifieke beleidslijnen binnen ET 2020

3.2.1 Beroepsonderwijs en -opleiding : een vernieuwd samenwerkingskader

In het voorbije jaar werd het Kopenhagenproces geëvalueerd. Het speelde een cruciale rol in de bewustmaking van het belang van beroepsonderwijs en -opleiding op zowel nationaal als Europees vlak. Vooruitgang is het meest aantoonbaar bij de Europese instrumenten (Europass, Europees

Kwalificatiekader, een creditsysteem voor beroepsonderwijs en –opleiding ECVET, een Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in het beroepsonderwijs en –opleiding EQAVET). Het Kopenhagenproces was de aanzet voor diepgaande hervormingen zoals de ontwikkeling van nationale kwalificatiekaders met het oog op de implementatie van het Europees Kwalificatiekader, en de overgang naar een benadering gebaseerd op leerresultaten.

Op de raadsvergadering van 18 en 19 november 2010 bereikten de verantwoordelijke ministers een akkoord over een nieuw samenwerkingskader. Het nieuwe samenwerkingskader mondde uit in de Verklaring van Brugge die op 7 december 2010 officieel vorm kreeg.

De vernieuwing van het beroepsgericht onderwijs en vorming staat niet op zich maar past in de bredere Europe 2020-strategie. VET is cruciaal om de twee belangrijkste Europa 2020-doelstellingen op het vlak van onderwijs en opleiding te behalen (reductie aandeel van vroege schoolverlaters tot minder dan 10 % en het aandeel van 30-34-jarigen met een diploma tertiair onderwijs of gelijkwaardig verhogen tot minstens 40 %). Zij houdt ook rekening met de vernieuwde sociale agenda van de EU en de EU-strategie voor jongeren.

De verklaring van Brugge bepaalt de strategische lange termijn doelstellingen voor het volgende decennium (2011-2020). In het algemeen moeten de Europese beroepsonderwijs en –opleidingsstelsels in 2020 aantrekkelijker, relevanter, meer loopbaangericht, innovatiever, toegankelijker en flexibeler zijn dan in 2010 en moeten zij bijdragen tot excellentie en kansengelijkheid. Dit door volgende uitgangspunten te hanteren :

- Aantrekkelijke en inclusieve vormen van beroepsonderwijs en –opleiding
- Initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleiding van hoge kwaliteit
- Gemakkelijk toegankelijke, loopbaangerichte bij- en nascholing
- Flexibele beroepsonderwijs- en opleidingsstelsels, gebaseerd op een leerresultatenaanpak en met validatie van niet-formeel en informeel leren
- Een Europese ruimte voor onderwijs en opleiding met transparante kwalificatiestelsels
- Een aanzienlijke uitbreiding van de mogelijkheden voor transnationale mobiliteit
- Gemakkelijk toegankelijke en hoogwaardige, op een leven lang leren afgestemde voorlichtings-, begeleidings- en adviesdiensten.

De ministers bepaalden op grond hiervan elf strategische doelstellingen voor de periode 2011-2020. Telkens worden hieraan ook korte termijndoelen gekoppeld op nationaal en Europees niveau.

Lange termijndoelen	Korte termijndoelen
<p>SD 1. Kwaliteit van het initieel VET verbeteren door</p> <p>1.1. competenties van docenten, opleiders en schoolleiders te verbeteren,</p> <p>flexibele overgangen tussen alle onderwijsniveaus in te voeren</p> <p>het publiek beter bekend te maken met de mogelijkheden van beroepsonderwijs en - opleiding;</p> <p>1.2. goede voorlichting en begeleiding voor leerlingen en hun ouders over beroepen en carrièremogelijkheden;</p>	<p>Acties op nationaal niveau:</p> <p>1. activiteiten om de aantrekkelijkheid en excellentie van VET te bevorderen, waaronder campagnes en vaardigheidswedstrijden;</p> <p>2. activiteiten waarbij leerplichtigen kennismaken met beroepen en carrièremogelijkheden;</p> <p>3. uitvoering EQAVET uit te voeren en vooruitgang boeken met de nationale kaders voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding;</p> <p>4. sleutelcompetenties inzake loopbaanbeheer</p>

<p>1.3. sleutelcompetenties integreren in curricula;</p> <p>1.4. onderwijs- en leeractiviteiten m.b.t. loopbaanbeheer;</p> <p>1.5. toegang tot geschikte moderne technische apparatuur, leermiddelen en infrastructuur om door kosten te delen tussen aanbieders onderling en met bedrijfsleven. Werkplekieren in bedrijven die over de passende infrastructuur beschikken;</p> <p>1.6. de overgang naar arbeidsmarkt of doorstroming naar vervolgoopleidingen monitoren</p>	<p>opnemen in curricula;</p> <p>5. bevorderen van leren op de werkplek,</p> <ul style="list-style-type: none"> - vergroten van het aantal leerlingen met een leercontract tegen 2012; - bedrijfsstages voor leraren; - VET - instellingen informeren over de werkkansen van hun abiturienten; <p>6. de monitorsystemen voor de overgang van opleiding naar werk opzetten.</p>
<p>SD 2. Bevorderen van kwaliteit zowel in initieel onderwijs als in LLL door te werken aan drie dimensies:</p> <p>Kwaliteitsborging</p> <p>a) conform EQAVET kwaliteitsborgingkaders instellen;</p> <p>b) voor eind 2015 op nationaal niveau een gemeenschappelijk kader voor kwaliteitsborging voor aanbieders van beroepsonderwijs en – opleiding instellen (miv werkplekieren) en verenigbaar is met het EQAVET-kader.</p> <p>Kwaliteit van leraren en opleiders</p> <p>a) de initiële opleiding en professionalisering van leraren verbeteren door flexibele opleidingsmogelijkheden en investeringen. Bedrijfsstages aanmoedigen;</p> <p>b) vaststellen van veranderende competenties en profielen van leraren</p> <p>Arbeidsmarktrelevantie verhogen</p> <p>a) samenwerking tussen scholen en ondernemingen om competenties leraren te verbeteren;</p> <p>b) partnerschappen bevorderen tussen sociale partners, bedrijven, aanbieders van VET, diensten voor de arbeidsvoorziening, overheden, onderzoeksorganisaties en andere belanghebbenden; de werkgevers en de sociale partners moeten formuleren welke competenties en kwalificaties nodig zijn. Dit veronderstelt een gemeenschappelijke taal (ESCO) verenigbaar met andere instrumenten, zoals EQF;</p>	<p>Ondersteuning op EU-niveau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beleidsdocument over het belang van excellente vakbekwaamheid voor slimme en duurzame groei; - steun voor promotiecampagnes o.a. Eurobarometer voor aantrekkelijkheid VET; - vaardigheidswedstrijden op Europees en / of mondiaal niveau; - begeleiding en technische steun bij de invoering van het EQAVET; - in 2013 de invoering van het EQAVET op nationaal niveau evalueren; - binnen het Leonardo da Vinci programma thematische netwerken van kwaliteitsborgingsprojecten opbouwen; - een vademecum opstellen / onderzoek verrichten betreffende succesvolle modellen voor leren op de werkplek (met inbreng van het Cedefop); - afstemming m.b.t. verwachte competenties verbeteren, in het bijzonder via prognoses betreffende de benodigde vaardigheden (Cedefop) en door het oprichten van Europese raden inzake vaardigheden; - een gemeenschappelijke taal ontwikkelen, als brug tussen VET en arbeidsmarkt (EPSCO), verenigbaar is met andere EU-instrumenten, zoals het Europees kwalificatiekader; - ontwikkeling van een EU-benchmark voor inzetbaarheid; - veranderende profielen van leraren en opleiders in VET in kaart brengen (in samenwerking met het

<p>c) de curricula resultaatgericht formuleren en afgestemd op arbeidsmarktbehoeften;</p> <p>d) gebruik maken van informatie van begeleidingsdiensten over de doorstroming naar werk of naar een vervolgopleiding;</p> <p>e) Leren op de werkplek moet deel uitmaken van initiële VET</p> <p>f) de deelnemende landen moeten de ontwikkeling van opleidingen zoals het leerlingstelsel ondersteunen en de bekendheid ervan vergroten.</p>	<p>Cedefop).</p>
<p>SD 3. Flexibele toegang tot opleiding en kwalificaties</p> <p>Dit omvat een luik LLL en een luik over initieel beroepsonderwijs- en vorming</p> <p>LLL</p> <p>15 % van de volwassenen moeten in 2020 deelnemen aan onderwijs en opleiding. Daartoe is het volgende nodig</p> <p>a) lerenden actief aanmoedigen; aanbieders stimuleren om een aanbod te realiseren ibv voor kansengroepen en mensen in transitie;</p> <p>b) investeringen van bedrijven in professionalisering werknemers</p> <p>c) flexibele opleidingsvormen (e-leren, avondlessen, opleiding tijdens de arbeidstijd, werkplekleren. genderaspect bewaken;</p> <p>d) samenwerking opleidingsinstellingen en werkgevers bijz. laaggeschoolden (ten hoogste de lager secundair onderwijs); basisvaardigheden in VET belangrijk;</p> <p>e) uiterlijk in 2015 : EVC en EVK-kaders;</p> <p>f) specifieke maatregelen voor mensen op transitie in loopbaan; in het bijz. via investeringen het aantal laaggeschoolden tussen 25 en 64 jaar die deelnemen aan LLL in overeenstemming brengen met de gemiddelde deelnamepercentages.</p> <p>Met betrekking tot initieel VET</p> <p>a) overgang van onderwijs naar werk, binnen de arbeidsmarkt ondersteunen door</p> <p>- geïntegreerde begeleidingsdiensten (diensten voor</p>	<p>Actie op nationaal niveau</p> <p>8. de aanbeveling inzake het Europees kwalificatiekader (EKK) uitvoeren d.w.z. NKK ontwikkelen en uiterlijk tegen 2012 de koppelen aan EQF;</p> <p>9. EVC-EVK procedures</p> <p>10. geïntegreerde begeleidingsdiensten zowel voor onderwijs, opleiding als werkgelegenheid;</p> <p>11. ECVET</p> <p>12. deelname aan mobiliteit verhogen</p> <p>Ondersteuning op EU-niveau</p> <p>- beleidshandboek over de toegang tot en de deelname LLL</p> <p>- begeleiding en technische ondersteuning EQF + ontwikkeling NKK opvolgen;</p> <p>- aanbeveling van de Raad inzake de validatie van niet-formeel en informeel leren (2011);</p> <p>- voortgangsverslag over de ontwikkeling van beleid, systemen en praktijk inzake levenslange begeleiding (2011); ;</p> <p>- voorlichting en technische steun bij de invoering van het ECVET;</p> <p>- regelmatige evaluatie van de invoering van het ECVET (in samenwerking met het Cedefop);</p> <p>- binnen het Leonardo da Vinci programma thematische netwerken van ECVET-projecten opbouwen;</p> <p>- aanbeveling inzake leermobiliteit (2011);</p>

<p>arbeidsvoorziening en adviesdiensten) en</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaardigheden op het gebied van loopbaanbeheer, zowel voor jongeren als voor volwassenen; b) postsecundair / hoger beroepsonderwijs op niveau 5 of hoger (EQF) stimuleren en verder uitbouwen; c) flexibele overgangen en doorstroming tussen VET, algemeen onderwijs en HO bevorderen. Rol van kwalificatiekaders gebaseerd op leerresultaten; d) samenhang ECVET en ECTS 	<ul style="list-style-type: none"> - mogelijke EU-benchmark inzake mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding (2011); - voorstel voor een kwaliteitskader voor stages; - ondersteunend portaal mobiliteit leerlingen - ontwikkeling van een Europees vaardighedenpaspoort als onderdeel van Europass, tegen 2012
<p>SD 4. Internationalisering van VET – mobiliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> a) de leerinhoud een internationale dimensie geven; internationale netwerken; b) strategie voor grensoverschrijdende samenwerking uitwerken. Mobiliteitsperiodes, waaronder buitenlandse stages aanmoedigen en integreren; c) gebruik Europese transparantie-instrumenten, (EQF, ECVET en Europass); d) talenonderwijs o.m. toegesneden op de specifieke behoeften van beroepsonderwijs. 	
<p>SD 5. Bevorderen van innovatie, creativiteit en ondernemerschap, en van het gebruik van ICT</p> <ul style="list-style-type: none"> a) samenwerking aanbieders met innoverende bedrijven, designcentra, de culturele sector en HO; b) ICT gebruiken voor toegang tot opleiding, voor actief leren en innovatieve pedagogische methodes zowel op de werkplek als op school; c) bevorderen van ondernemerschap; d) ondersteuning van beginnende en toekomstige ondernemers 	<p>Acties op nationaal niveau:</p> <ul style="list-style-type: none"> 13. partnerschappen voor creativiteit en innovatie 14. kwalitatief gebruik van technologie door alle aanbieders 15. ondernemerschap stimuleren, o.m. door sleutelcompetenties, praktijkervaring, inbreng bedrijfsleven <p>Ondersteuning op EU-niveau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een forum op EU-niveau voor beroepsonderwijs en -opleiding en bedrijfsleven
<p>SD 6. Inclusief beroepsonderwijs en inclusieve beroepsopleiding realiseren</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Waarborgen voor beroepscompetenties en bredere sleutelcompetenties voor vervolgonderwijs (LLL, HO), voor beheer loopbaan, voor maatschappelijke participatie. b) rol volwasseneneducatie in sleutelcompetenties c) terugdringen van schooluitvalpercentage tot 	<p>Acties op nationaal niveau</p> <ul style="list-style-type: none"> 16. preventieve en curatieve acties tegen voortijdig schoolverlaten; 17. deelname van laaggeschoolde en andere 'risicogroepen' bevorderen, o.a. flexibele bij- en nascholingstrajecten en door begeleidings- en ondersteuningsdiensten; 18. gebruik ICT voor toegang tot opleidingen, voor

<p>onder de 10 %, door een combinatie van preventieve en corrigerende maatregelen.;</p> <p>d) passende maatregelen voor toegang van kansengroepen zoals laag- en ongeschoolden, mensen met specifieke behoeften of uit achterstandsgroepen, en oudere werknemers;</p> <p>e) actief burgerschap door partnerschappen tussen VET en maatschappelijke organisaties + participatie lerenden in VET-instellingen.</p>	<p>actief leren en vernieuwende pedagogische methodes;</p> <p>19. monitorsystemen voor deelname van 'risicogroepen';</p> <p>Ondersteuning op EU-niveau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vademecum van beste praktijken t.a.v. 'risicogroepen' - aanbeveling Raad terugdringen voortijdig schoolverlaten (2011).
--	---

De Brugge-verklaring bevat ook vijf horizontale doelstellingen:

- Zorgen voor een grotere betrokkenheid van belanghebbenden uit de wereld van beroepsonderwijs en –opleiding en voor grotere zichtbaarheid van de verwezenlijkingen van de Europese samenwerking op dit terrein.
- Een gecoördineerd beheer ('governance') tot stand brengen van de Europese en nationale instrumenten op het gebied van transparantie, erkenning, kwaliteitsboring en mobiliteit.
- Zorgen voor meer samenwerking tussen het beleid inzake beroepsonderwijs en –opleiding en andere relevante beleidsdomeinen.
- Verbeteren van de kwaliteit en de vergelijkbaarheid van de gegevens ten behoeve van de EU beleidsvorming op het gebied van beroepsonderwijs en –opleiding.
- Goed benutten van EU ondersteuning.

Bron :

Vorbereidend commissiedocument : 9 juni 2010, mededeling van de Europese Commissie

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0296:FIN:NL:PDF>

Raadsconclusies 18 en 19 november 2010

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:324:0005:0015:NL:PDF>

Verklaring van Brugge :

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bruges_en.pdf (Engels)

http://www.education2010.be/wp-content/uploads/Brugge-communiqu%C3%A9_08122010_NL1.pdf
(NL)

3.2.2 Nieuwe vaardigheden voor nieuwe banen. Anticipatie op en onderlinge afstemming van de arbeidsmarkt- en vaardigheidsbehoeften

Mededeling van de Europese Commissie, 16 december 2010

Deze mededeling past in een van de vlaggenschipinitiatieven binnen Europa 2020. Het beoogt de strategische behoeften van de Europese arbeidsmarkt beter in kaart te kunnen brengen en er beter op te anticiperen. Dit geheel past in de Europese strategie voor groei en werkgelegenheid.

Het initiatief bestaat uit vier onderdelen:

- Aanpak van de gebrekkige afstemming van vraag en aanbod
- Versterking van de capaciteit van de EU op het gebied van prognose en anticipatie
- Verdieping van de internationale samenwerking
- Inzet van communautaire instrumenten

New skills for new jobs. Policy initiatives in the field of education.

Eurydice, November 2010

Eurydice inventariseerde op grond van input vanuit 24 landen informatie over recente nationale ontwikkelingen in het voorspellen van vaardigheden ('skills forecasting') en om te evalueren hoe deze ontwikkelingen worden vertaald naar voorzieningen voor onderwijs en opleiding.

Voornaamste bevindingen:

- Vrijwel alle Europese landen versterken hun capaciteit om behoeften aan vaardigheden te voorspellen, erop te anticiperen en op mekaar af te stemmen.
- De meeste landen vallen terug op specifieke institutionele mechanismen die de werelden van onderwijs en werkgelegenheid voerbruggen door middel van samenwerking en partnerschap.
- Strategieën om onderwijs en opleiding aan te sluiten op de arbeidsmarkt nemen verschillende vormen aan, variërend van omvattende maatregelen tot meer gerichte benaderingen (hervorming van de curricula, onderwijs en opleiding van leraren en opleiders, studenten beoordeling en kwaliteitsmanagement).
- Als gevolg van de economische crisis, lijken beleidsvoerders in sommige landen nu meer bewust van de uitdagingen die zich voordoen op de arbeidsmarkt. In veel gevallen had de crisis een significante impact op de overgang van jongeren van school naar de arbeidsmarkt. Dit kan ertoe bijdragen dat meer landen maatregelen nemen ter verdere verbetering van de responsiviteit van hun onderwijs- en opleidingssystemen aan de behoeften van de arbeidsmarkt.

Bronnen :

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0868:FIN:NL:PDF> (mededeling)

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/125EN.pdf (Eurydice)

3.2.3 Leerplichtonderwijs

Binnen het leerplichtonderwijs zijn er twee belangrijke lijnen die naar voren komen : de ontwikkeling van basisvaardigheden enerzijds en het terugdringen van voortijdig schoolverlaten anderzijds.

3.2.3.1 Verhogen van basisvaardigheden

De ministers erkennen dat er doeltreffender moet worden opgetreden om de overeengekomen benchmarks inzake lees- en rekenvaardigheid voor 2020 te bereiken. Actieterreinen zijn de opbouw van het leerplan, jongeren motiveren voor leesvaardigheid, de gevolgen van nieuwe technologieën en de gender dimensie. De Commissie startte een deskundigengroep op hoog niveau op die voorstellen zal doen voor een aanpak om de leesvaardigheid te bevorderen (eindrapport eerste helft van 2012).

Er stelt zich een vergelijkbare problematiek voor wiskunde en wetenschappen. Ook hiervoor wil de Europese Commissaris Androulla Vassiliou een high-level groep. Voor zover bekend is deze groep nog niet samengesteld.

Bronnen :

Vergadering van de Directeuren - Generaal voor leerplichtonderwijs, 8 juli 2010

<http://www.eutrio.be/meeting-directors-general-compulsory-education>

Conclusies van de Raad van 19 november 2010

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:323:0011:0014:NL:PDF>

3.2.3.2 Voortijdig schoolverlaten

Eén van de kerndoelstellingen van de Europa 2020-strategie is het terugbrengen van de schooluitval tot minder dan 10 % in 2020. De ontwikkeling van een aanbeveling hierover en de uitbouw van een gecoördineerd beleid ter zake liep als een rode draad door heel wat Europese vergaderingen. Er is een mededeling beschikbaar van de Europese Commissie die de basis vormt voor de aanbeveling. Over de ontwerpaanbeveling bracht de Vlor een [advies](#) uit.

De mededeling bevat een analyse van de gevolgen van voortijdig schoolverlaten op het individuele vlak, voor de samenleving en de economieën, geeft een overzicht van de oorzaken en van de huidige en toekomstige maatregelen op EU niveau voor de aanpak van dit probleem. Voortijdig schoolverlaten wordt veroorzaakt door een combinatie van individuele, onderwijsgerelateerde en sociaaleconomische factoren. De lidstaten staan voor verschillende opgaven in verband met voortijdig schoolverlaten. Slechts een paar lidstaten volgen echter een samenhangende en brede strategie om voortijdig schoolverlaten terug te dringen. Vaak bestaat er onvoldoende verband tussen initiatieven ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten en ander jongerenbeleid.

Voortijdig schoolverlaten kan worden voorkomen door systematisch wetenschappelijk onderbouwd beleid.

In een breed opgezet beleid voor de bestrijding van voortijdig schoolverlaten dient het accent te liggen op preventie, interventie en compensatie.

- **Preventie** (een grotere deelname aan voor- en vroegschoolse educatie en opvang van goede kwaliteit; systematische taalondersteuning voor kinderen met een migrantenachtergrond; een actief desegregatiebeleid waardoor de sociale, etnische en culturele mix op scholen wordt verbeterd; maatregelen voor positieve discriminatie; flexibele onderwijstrajecten)
- **Interventie**: nieuwe moeilijkheden worden in een vroeg stadium aangepakt; interventie maatregelen kunnen hetzij voor de hele school of opleidingsinstelling zijn bestemd (scholen als leergemeenschappen; netwerken met andere actoren buiten de school; regio's nauwer betrekken), hetzij voor individuele leerlingen die onderwijs of opleiding voortijdig dreigen af te breken (mentorschap, bijlessen, op maat gesneden leerbenaderingen, betere voorlichting).
- **Compensatie**: voortijdige schoolverlaters mogelijkheden bieden tot onderwijs en opleiding. Hiermee wordt beoogd reïntegratie van jongeren in het regulier onderwijs te ondersteunen en hun een tweede kans te geven.

Met maatregelen ter preventie van schooluitval worden aantoonbaar betere resultaten bereikt dan met maatregelen ter compensatie van de negatieve effecten van het voortijdig schoolverlaten.

Samenwerking op EU niveau

- De lidstaten zijn overeengekomen nationale doelen ten behoeve van het terugdringen van voortijdig schoolverlaten vast te stellen (in de NHP's)
- De instrumenten van Onderwijs en Opleiding 2020 (ET 2020) zullen de implementatie van effectief en efficiënt beleid ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten ondersteunen.
- Het voorstel voor een aanbeveling van de Raad inzake beleid ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten, vergezeld van een werkdocument van de diensten van de Commissie.
- Een mededeling van de Commissie betreffende voor- en vroegschoolse educatie en opvang
- Een mededeling van de Commissie over een nieuwe Europese integratieagenda (2011)
- De moderniseringsagenda van beroepsonderwijs en vorming
- Een benchmark voor het meten van de inzetbaarheid van jongeren (begin 2011)

In de aanbeveling van de Raad van Ministers van Onderwijs 20 mei 2011 zeggen de lidstaten (met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk) toe om met inachtneming van hun uitgangspositie en nationale omstandigheden nationale doelen vast te leggen.

De Raad beveelt de lidstaten aan de voornaamste factoren te inventariseren die leiden tot voortijdig schoolverlaten, en er zorg voor te dragen dat uiterlijk tegen einde 2012 breed opgezette strategieën inzake voortijdig schoolverlaten voorhanden zijn, en dat deze worden uitgevoerd in overeenstemming met de nationale prioriteiten en de doelstellingen in het kader van Europa 2020; de lidstaten moeten waarborgen dat deze strategieën adequate maatregelen omvatten voor groepen die in de lidstaat aan een groter risico op schooluitval blootstaan.

In bijlage bij deze aanbeveling zit een 'kader voor breed opgezet beleid ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten. In strategieën inzake voortijdig schoolverlaten dient een plaats te worden ingeruimd voor aspecten in verband met preventie, interventie en compensatie.

Bronnen

Raad van onderwijsministers, 9 juli 2010

- http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlycom_nl.pdf

Mededeling van de Europese Commissie, 31 januari 2011

- <http://www.eutrio.be/pressrelease/ministers-education-cooperate-progress>
- voorstel voor een aanbeveling :

- http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlyrec_nl.pdf
- http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlywp_en.pdf

Raad van onderwijsministers, 20 mei 2011

- <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st09/st09423.en11.pdf>

3.2.3.3 Een EU Raamwerk voor Nationale Strategieën voor Integratie van Roma tot 2020

Binnen het Hongaarse voorzitterschap werd heel veel aandacht besteed aan de maatschappelijke positie van de Roma. Er werd een globale strategie uitgewerkt binnen het Europa 22 actieplan. Het beleid werd ook gelinkt aan de beleidslijnen voor voortijdig schoolverlaten en onderwijs en opvoeding aan jonge kinderen.

De conclusies van de Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken van 11 mei 2011 betreffende een EU Raamwerk voor Nationale Strategieën voor Integratie van Roma tot 2020 Deze conclusies pleiten voor een omvattende aanpak voor de inclusie van Roma : de lidstaten worden aangemoedigd om realistische nationale doelstellingen te bepalen voor de domeinen onderwijs, tewerkstelling, gezondheid en huisvesting. Ze moeten de realisatie mee opnemen in de monitoring.

Eén van de vier domeinen waarbinnen doelstellingen bepaald worden voor EU Roma integratie is onderwijs. De lidstaten zouden moeten verzekeren dat alle Roma kinderen toegang hebben tot kwaliteitsvol onderwijs en niet het onderwerp zijn van discriminatie of segregatie, onafgezien van het feit of ze al dan niet sedentair zijn.

Lidstaten zouden minimaal moeten verzekeren dat Roma kinderen lager onderwijs afmaken.

Ze zouden toegang tot kwaliteitsvolle opvang en onderwijs voor jonge kinderen moeten verbreden, en het aantal voortijds schoolverlaters verminderen, in lijn met de Europa 2020 strategie. Roma jongeren zouden sterk moeten aangemoedigd worden om deel te nemen aan secundair en tertiair onderwijs. In dit verband moet actief onderzocht worden welke de mogelijkheden zijn van innovatieve benaderingen zoals ICT gebaseerde toegang tot leren en competentieverwerving .

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lisa/122100.pdf

http://www.eu2011.hu/files/bveu/documents/An_EU_Framework_for_National_Roma_Integration_Strategies_up_to_2020.pdf

3.2.4 Hoger onderwijs

Een gemeenschappelijk raamwerk om de diversiteit van het hoger onderwijs meer transparant te maken
Brussel, 13-14 september 2010

Op een vergadering in Namen kwamen de directeuren-generaal voor het hoger onderwijs van de lidstaten overeen om actie te ondernemen om meer transparantie te bevorderen, met name door de mogelijke ontwikkeling van een gemeenschappelijk referentiekader. De 'U-map' en 'U-multirank' projecten zijn veelbelovend; ze bieden informatie over een groot aantal aspecten van het hoger onderwijs, en ze zijn ontworpen met de gebruikers in het achterhoofd.

Tijdens de bijeenkomst bleek zeer duidelijk de bereidheid van de kant van de DG om proactief bij te dragen tot de kwestie van transparantie, met name door de uitbreiding van de activiteiten naast de rankings, en door het verkennen van de mogelijkheid van de ontwikkeling van een gemeenschappelijk kader voor transparantie en verantwoordingsplicht van Europese hogeronderwijsinstellingen.

Gepubliceerd op www.eutrio.be

3.2.5 Opvang en onderwijs voor jonge kinderen: de beste voorbereiding van al onze kinderen op de wereld van morgen.

Mededeling van de Commissie, 17 februari 2011

De Commissie lanceerde een actieplan om onderwijs en opvoeding voor jongere kinderen te verbeteren. Er bestaat immers overeenstemming over het feit dat dit elk kind een betere start in het leven te geeft en bijdraagt tot succes op het gebied van een leven lang leren, sociale integratie, persoonlijke ontwikkeling en

latere inzetbaarheid. De voorstellen zullen ook bijdragen tot twee van de centrale streefcijfers van de Europa 2020 strategie: het voortijdig schoolverlaten terugdringen tot onder 10 % en de strijd tegen armoede.

De voorstellen van de Commissie zijn gericht op:

- Universele toegang tot voorschools onderwijs van goede kwaliteit, op basis van stabiele financiering en goed bestuur
- Een geïntegreerde aanpak van onderwijs en opvang, waarbij op holistische wijze rekening wordt gehouden met de behoeft van kinderen
- Bij de leeftijd passende curricula met een goed evenwicht tussen harde en zachte vaardigheden
- Meer aandacht voor de professionalisering van het personeel met passende kwalificaties, lonen en arbeidsvoorwaarden
- Stelsels en normen voor kwaliteitsborging om toezicht te houden op de voortgang.

De Commissie stelt een lijst voor van gebieden van beleidssamenwerking tussen de lidstaten.

De Vlor bracht [advies](#) uit over opvang en onderwijs voor jonge kinderen.

http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/childhoodcom_nl.pdf

Op de raadsvergadering van 2 mei 2011 formuleerden de onderwijsministers ook gemeenschappelijke conclusies. De ministers bevestigen dat opvang en onderwijs voor jonge kinderen (OOJK) zowel individueel als maatschappelijk tal van korte- en langetermijnvoordelen biedt. Het komt ten goede aan alle kinderen, maar speciaal aan kinderen uit een sociaaleconomisch kansarme omgeving.

De lidstaten hebben de beschikbaarheid van OOJK sterk verbeterd, maar om de participatie van 95 % te halen (strategisch kader ET 2020 benchmark), en vooral om kinderen uit kansarme milieus meer toegangsmogelijkheden te bieden, zullen verdere inspanningen moeten worden geleverd. OOJK moet op lokaal, regionaal en nationaal niveau op een meer systematische en geïntegreerde wijze worden aangepakt; hierbij moeten alle belanghebbenden – ook het gezin – worden ingeschakeld en moet tussen verschillende beleidssectoren nauw worden samengewerkt. Daarbij moet men naar verhouding meer mannen betrekken bij OOJK.

De conclusies sommen een aantal maatregelen op die zouden kunnen getroffen worden om de dubbele uitdaging aan te gaan te komen tot een voor iedereen toegankelijke en betere OOJK.

- Het verschaffen van billijke toegang tot OOJK voorzieningen van hoge kwaliteit.
- Het ontwerpen van efficiënte financieringsmodellen.
- Het bevorderen van intersectorale, geïntegreerde vormen van opvang en onderwijs en een goed samenspel tussen de familiekring en de OOJK-omgeving.
- Het ondersteunen van de professionalisering van het OOJK-personeel.
- Het propageren van programma's en leerplannen die het verwerven van cognitieve en niet-cognitieve vaardigheden bevorderen, zonder dat het belang van het spelelement wordt miskend.
- Het ondersteunen van de ouders.
- Het bevorderen van kwaliteitsbewaking.
- Het bevorderen van onderzoek en gegevensverzameling op Europese schaal.

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st09/st09424.en11.pdf>

3.2.6 Volwasseneneducatie

Slotconferentie rond het 'Adult Learning Action Plan'

Het actieplan 'It's always a good time to learn' (2008-2010) voorzorg voor het eerst in een set van gemeenschappelijke prioriteiten die werden aangemoedigd in de sector van het volwassenenonderwijs; het introduceerde de Open Coordinatiemethode en versterkte aldus de Europese samenwerking. In december 2010 eindigde dit actieplan ; deze conferentie rondt het actieplan af en biedt een mogelijkheid om de resultaten te evalueren en inspiratie op te doen voor wat volgt naar 2020 toe.

Bronnen :

<http://adultlearning-budapest2011.teamwork.fr/en/background>

4. Europese Programma's op gebied van een leven lang leren

4.1 Evaluatie

Dit rapport evalueert de werking van de programma's over een levenslang leren. Het verkorten van de wachttijden verhoogde de efficiëntie van de programma's: de applicanten werden op de hoogte gebracht van de beslissingen, met positieve effecten op de duurzaamheid van de partnerschappen die de projecten implementeren, en bijgevolg op de kwaliteit van de projecten. De bijlage geeft aan hoelang de selectieprocedure duurde in 2007-2008-2009.

Bron :

Rapport van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad betreffende de impact van de besluiten van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de rechtsgrondslagen van de Europese Programma's op gebied van een leven lang leren, cultuur, jeugd en burgerschap, Brussel, 30 juli 2010
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0411:FIN:NL:PDF>

4.2 Openbare raadpleging over de volgende generatie EU-programma's voor onderwijs, beroepsopleiding en jeugdbeleid

Op 15 september 2010 lanceerde de Europese Commissie openbare raadplegingen over 3 nieuwe programma's die vanaf begin 2014 de 3 bestaande programma's moeten vervangen:

- Raadpleging over het programma voor onderwijs en beroepsopleiding.
- Raadpleging over het jongerenprogramma.
- Raadpleging over het programma voor hoger onderwijs.

Zowel individuen als verenigingen en organisaties konden deelnemen aan deze raadplegingen.

In de vragenlijsten van deze raadplegingen werd gepeild naar de mening over:

- de inhoud en opzet van de programma's;
- hun bijdrage aan de strategie Europa 2020 voor slimme, duurzame en inclusieve groei en met name aan twee opvallende initiatieven: Jeugd in beweging en Nieuwe vaardigheden voor nieuwe banen.

Deze raadplegingen liepen tot 30 november 2010. De resultaten van deze raadplegingen zullen een geconsolideerde en anonieme weergave zijn van de ontvangen antwoorden en aangeven op welke wijze

deze bijdragen door de Commissie zullen worden gevolgd in de voorbereiding van haar voorstellen voor de nieuwe programma's.

De nieuwe programma's moeten bijdragen tot de **strategie Europa 2020**, die streeft naar een economie die gebaseerd is op kennis, onderzoek en innovatie, een hoog niveau van onderwijs en vaardigheden, op aanpassingsvermogen en creativiteit, inclusieve arbeidsmarkten en actieve betrokkenheid van de jeugd in de samenleving.

In uitvoering van Europa 2020 moeten deze programma's de Europese burgers helpen om:

- zich aan te passen aan een arbeidsmarkt waar voor een meerderheid van banen een gemiddeld tot hoog opleidingsniveau vereist is en steeds minder ongeschoold werk wordt gevraagd;
- te functioneren in een samenleving waarin internet voor steeds meer mensen een dagelijks gebruiksinstrument is en hen toegang geeft tot alle mogelijke diensten;
- een aantal sleutelvaardigheden aan te leren die steeds belangrijker worden zowel tijdens als buiten het werk, zoals talen, ondernemerszin en intercultureel begrip.

De raadplegingen kaderen eveneens in de globale herziening van de Commissieprogramma's in het licht van het volgende financiële raamwerk dat in 2014 van start gaat (begrotingsprioriteiten voor de middellange termijn).

Bronnen : http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/consult/index_nl.html

5. Ontwikkelingen in andere beleidsdomeinen

5.1 Jeugd

5.1.1 Eerste Jeugdwerk Conventie

7-10 juli 2010

De officiële verklaring van de eerste jeugdwerk conventie onderlijnt het grote belang van samenwerking en kennisdeling in de jeugdwerksector. De verklaring is gericht aan de Europese Commissie, nationale ministers bevoegd voor jeugd, de Raad van Europa en jeugdwerkers en beleidsmakers in het algemeen.

<http://www.youth-eutrio.be/Welkom/ArticleDetail/tabid/97/ArticleId/5/language/en-US/1st-European-Youth-Work-Convention.aspx>

5.1.2 Jeugd in beweging

Op 15 september lanceerde de Europese Commissie 'Jeugd in Beweging' (tijdens een persconferentie met Commissioner Androulla Vassiliou). Ook dit is een van de vlaggenschipinitiatieven (zie punt 2.2.3.7.)

5.1.2.1 Jeugd in beweging – Meer steun voor jongeren in Europa

'Jeugd in beweging' zal bijdragen aan de hoofddoelstellingen van Europa 2020 om het percentage vroegtijdige schoolverlaters te verminderen van 15 % naar 10 % en het percentage jongeren met een hogere of daarmee vergelijkbare opleiding te verhogen van 31 % naar ten minste 40 % in 2020. Dankzij

'Jeugd in beweging' kunnen de lidstaten de komende tien jaar ook de EU-hoofddoelstelling van 75 % werkgelegenheid realiseren doordat jongeren over de juiste vaardigheden zullen beschikken.

Uit onafhankelijk onderzoek is gebleken dat meer dan 40 % van de werkgevers belang hecht aan door studie of werk in het buitenland opgedane ervaring. De Commissie steunt mobiliteit al lang; 'Jeugd in beweging' wil uiterlijk 2020 de leermobiliteit van alle jongeren in Europa vergroten.

Tekst van de Mededeling:

http://ec.europa.eu/education/yom/com_en.pdf

Publiekssamenvatting:

http://ec.europa.eu/education/yom/cs_nl.pdf

5.1.2.2 Een aanbeveling van de Raad over leermobiliteit

De aanbeveling van de Raad van Ministers van Onderwijs van 20 mei 2011 beoogt om de leermobiliteit van jongeren alle leer- en opleidingsverbanden te verhogen, dat wil zeggen op school, in een beroepsopleiding, in programma's met een korte cyclus en binnen studies op bachelor, master en doctoraal niveau, maar ook tijdens jeugduitwisselingen, vrijwilligersactiviteiten en stages, binnen of buiten de EU. Het begrip 'leren' omvat zowel formeel als niet-formeel en informeel leren.

De aanbeveling richt zich op :

- informatie met betrekking tot de mogelijkheden voor leermobiliteit;
- motivatie om deel te nemen aan transnationale leermobiliteitsactiviteiten;
- voorbereiding van mogelijkheden voor leermobiliteit, met name ten aanzien van vaardigheden in vreemde talen en intercultureel bewustzijn;
- administratieve en institutionele vraagstukken in verband met de leerperiode in het buitenland;
- overdraagbaarheid van studiebeurzen en leningen;
- kwaliteit van de leermobiliteit;
- erkenning van leerresultaten;
- achterstandsleerlingen;
- partnerschappen en financiering;
- rol van multiplicatoren;
- voortgangsbewaking.

De Europese Commissie moet onderzoeken op welke manier de voortgang van deze doelstelling kan worden opgevolgd. Dit instrument wordt in de mededeling van de Commissie (zie hierboven) het 'mobiliteitsscorebord' genoemd. Omwille van dat uitdrukkelijk benoemen van een instrument voordat het is ingesteld, formuleerde Italië voorbehoud voor dit punt.

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st09/st09036.en11.pdf>

5.1.2.3 'Jeugd in beweging', een geïntegreerde aanpak als reactie op de uitdagingen waarmee jongeren geconfronteerd worden.

Conclusies van de Raad van 19 november 2010

Een aantal actielijnen worden overeengekomen in het kader van het vlaggenschipinitiatief 'Jeugd in Beweging'. Deze actielijnen situeren zich op gebied van onderwijs en opleiding, op gebied van jeugdzaken, en op gebied van werkgelegenheid.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:326:0009:0011:NL:PDF>

5.1.2.4 Resolutie over Jeugdwerk

Raad van 19 november 2010

In de tekst wordt de cruciale rol van jeugdwerk als aanbieder van vormen van niet-formeel leren erkend; de lidstaten worden aangemoedigd betere voorwaarden en meer kansen voor jeugdwerk te creëren. De Commissie wordt verzocht een studie uit te voeren naar de verscheidenheid, de reikwijdte en de impact van het jeugdwerk in de EU. In deze context werd aangekondigd dat er in 2011 een aanbeveling zou komen over de erkenning van de resultaten van niet-formeel en informeel leren.

<http://www.youth-eutrio.be/LinkClick.aspx?fileticket=5462485045687A594539673D&tabid=96&language=nl-BE&stats=false>

5.1.2.5 Enquête Eurobarometer

Volgens de laatste Eurobarometer-enquête is 53 % van de jongeren in Europa bereid of geïnteresseerd om in een ander Europees land te gaan werken. Gebrek aan geld ontmoedigt echter de meesten om de eerste stap te zetten en een deel van hun opleiding in het buitenland te volgen. De enquête laat een grote kloof zien tussen de wijdverbreide wens van jongeren om in het buitenland te werken en de feitelijke mobiliteit van arbeidskrachten: minder dan 3 % van de Europese werkende bevolking leeft momenteel buiten hun thuisland. De enquête, die in het kader van de Jeugd in bewegingsstrategie van de Commissie werd uitgevoerd, wordt op de vooravond van de Europese Jeugdweek (15-21 mei) gepubliceerd.

Onderzoeken tonen aan dat studenten die een deel van hun studies of opleiding in het buitenland volgen hun inzetbaarheid vergroten en een grotere kans maken om later in het buitenland te gaan werken. Werkgevers waarderen de vaardigheden die zij zo verwerven, zoals het vermogen om een vreemde taal te spreken, het aanpassingsvermogen en intermenselijke vaardigheden.

De enquête toont aan dat slechts een op de zeven jonge Europeanen (14 %) naar het buitenland is geweest voor een studie of een opleiding. Gebrek aan financiële middelen weerhoudt velen ervan dit te doen. Van degenen die verklaarden dat zij naar het buitenland willen gaan, zei 33 % dat zij zich dat niet kunnen veroorloven; bijna twee derde (63 %) van degenen die het wel gedaan hebben, moest hun eigen middelen of spaargeld aanspreken.

De resultaten zullen tot nieuwe beleidsinitiatieven voor de jeugd en de modernisering van het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleidingen leiden. De respondenten waren tussen 15 en 35 jaar oud (tussen 15 en 30 voor het deel over participatie). De enquête werd in 27 EU-lidstaten

uitgevoerd (voor het deel over jongerenparticipatie), en ook in Noorwegen, IJsland, Kroatië en Turkije. 57 000 mensen werden telefonisch geïnterviewd tussen 26 januari en 4 februari 2011.

http://ec.europa.e/public_opinion/whatsnew2011_eng.htm

5.2 Cultuur

5.2.1 De rol van cultuur bij de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting

Conclusies van de Raad, 19 november 2010

In deze conclusies wordt gesteld dat er een culturele dimensie in het beleid ter bestrijding van armoede en sociale uitsluiting moet worden geïntegreerd. Deelname aan het culturele leven en aan de kunsten kan een rol van betekenis spelen in de bestrijding van armoede, door stimulering van de integratie van kwetsbare sociale groepen en bevordering van culturele verscheidenheid en interculturele dialoog.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:324:0016:0017:NL:PDF>

5.2.2 Werkplan voor cultuur 2011-2014

Conclusies van de Raad, 19 november 2010

Het plan heeft betrekking op de volgende prioriteiten:

- Culturele verscheidenheid, interculturele dialoog en toegankelijke en inclusieve cultuur
- Culturele en creatieve industrie
- Vaardigheden en mobiliteit
- Cultureel erfgoed, de mobiliteit van collecties daarin inbegrepen
- Cultuur in de externe betrekkingen
- Cultuurstatistieken

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:325:0001:0009:NL:PDF>

5.3 Sociale Zaken

5.3.1 Gezamenlijk verslag over sociale bescherming en sociale inclusie 2010

15 februari 2010

‘Zowel de uitgaven en de deelname aan actieve arbeidsmarktmaatregelen, met inbegrip van levenslang leren, zijn verbeterd. Er moet echter meer worden gedaan om ervoor te zorgen dat allen bereikt worden, met inbegrip van laaggeschoolden, jongeren en ouderen, alleenstaande ouders en zij die terugkeren uit zorgpauzes, migranten en etnische minderheden en mensen met een handicap (...)’

Voorstel voor het gezamenlijk verslag over sociale bescherming en sociale inclusie 2010

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/nl/10/st06/st06323.nl10.pdf>

5.3.2 Verslag van de informele EPSCO bijeenkomst (tewerkstelling en sociale zaken)

8-9 juli 2010

De dag voor deze ontmoeting kwamen de ministers van de Troika (België, Hongarije en Polen) samen met de Europese sociale partners en het Europees Sociaal Platform.

<http://www.socialsecurity.fgov.be/eu/docs/news/100707-cp-epsco-en.pdf>

De debatten werden verdeeld in twee werksessies:

- De sociale dimensie van de strategie 'Europa 2020'
- Pensioenen en sociale inclusie

<http://www.socialsecurity.fgov.be/eu/nl/news/120710b.htm>

5.4 Tewerkstelling: 'Recente ontwikkelingen in de EU 27 arbeidsmarkt voor jonge mensen tussen 15 en 29'

15 september 2010

Dit rapport is een statistisch overzicht opgesteld door DG Werkgelegenheid als achtergronddocument voor de Jeugd in beweging mededeling.

De belangrijkste boodschappen van het verslag:

- Het effect van de recessie op jongeren (15-24) bleef dramatisch, ondanks de recente stabilisatie.
- Laaggeschoolden tonen nog steeds de hoogste werkloosheidscijfers van alle jongeren, maar er is een duidelijke stijging van de werkloosheid voor de middellang en hoog opgeleide jongeren (eind 2008 tot eind 2009)
- Het EU-gemiddelde van onvrijwillig deeltijdse werkgelegenheid in 2009: 27,6 % van alle jonge deeltijdwerkers
- In de EU in 2009: 40 % van de jonge werknemers heeft een tijdelijk contract, wat kan leiden tot de kwetsbaarheid
- In 2009, 12,4 % van de jongeren (15-24) in NEET (noch in het arbeidsproces, noch in onderwijs en opleiding)

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=951&langId=en>

5.5 Interne markt: Evaluatie van de richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties

Oktober 2010

De Europese Commissie publiceerde het allereerste rapport over de wijze waarop de richtlijn betreffende beroepskwalificaties (Directieve 2005/36/EC) in de praktijk werkt. Deze directieve dateert uit 2005 en bepaalt de regels voor wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties tussen lidstaten. De Commissie publiceert gelijktijdig meer dan 170 rapporten over de erkenning van beroepskwalificaties van de lidstaten. Een belangrijke conclusie is dat de automatische erkenning van diploma's over het algemeen een positieve verworvenheid is voor professionals en voor overheden, maar een aantal kwesties verdienen nadere aandacht, zoals de implementatie van het proactieve signaleringsmechanisme voor wanpraktijken tussen

de lidstaten en de opleidingseisen in het algemeen. De volgende stappen zijn een uitgebreide openbare raadpleging (eind 2010), een evaluatieverslag (najaar 2011) en een groenboek (2012).

http://www.ec.europa.eu/internal_market/qualifications/evaluation_en.htm

Tijdens een publieke consultatie werd de mening van de stakeholders gevraagd over een modernisering van deze directieve 2005/36/EC rond Beroepskwalificaties.

http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/professional_qualifications_en.htm

6. Studies en conferences

6.1 Gender verschillen in leerresultaten

Eurydice, juni 2010

De studie bevat gegevens over 29 landen. Ze onderzoekt hoe gender ongelijkheid in onderwijs wordt aangepakt in Europese landen. Ze toont aan dat gender verschillen blijven bestaan, zowel in de studiekeuze als in de studieresultaten.

Bronnen : http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/120EN.pdf

6.2 De vicieuze cirkel van ongelijkheid doorbreken: sociale inclusie in en door onderwijs en opleiding

Gent, 27-28 september 2010 (Belgisch Voorzitterschap)

Binnen de Europese Unie zijn er nog altijd grote verschillen op het vlak van sociale inclusie. Ongelijkheid, armoede en sociale uitsluiting terugdringen is dus een belangrijke uitdaging en moet een prioriteit blijven. Deze uitdaging geldt voor elk beleidsdomein, maar onderwijs vervult daarin een cruciale rol.

Beleidsmakers, sociale partners, experts, onderzoekers, onderwijs- en opleidingsverstrekkers debatteerden over dit onderwerp. Deze tweedaagse conferentie wil Europees, nationaal en regionaal beleid, alsook goede praktijkmodellen onder de loep nemen. Gelijheid en inclusie op alle onderwijsniveaus staan daarbij centraal.

<http://www.education2010.be/nl/calendar/social-inclusion>

De Raad van ministers van Onderwijs van 18-19 november 2010 besprak **de rol van het onderwijs in de bestrijding van armoede, ongelijkheid en sociale uitsluiting**.

Alle ministers waren het eens over het enorme belang van onderwijs voor het doorbreken van de vicieuze cirkel van de armoede. Vele delegaties benadrukten wat zij zagen als voorwaarden voor een succesvol beleid op dit gebied: onderwijs in de vroege kinderjaren, inzet van de kant van de ouders voor een geslaagde vorming van hun kinderen, opleiding van de leraar en een beter leren van talen, zodat kinderen met een migrantenachtergrond worden geïntegreerd. Alle delegaties beklemtoonden echter ook dat onderwijsbeleid alleen niet genoeg is en dat bredere maatregelen noodzakelijk zijn (samenwerking met volksgezondheid, cultuur, werkgelegenheid, ruimtelijke ordening).

Er kwamen geen raadsconclusies hierover.

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/nl/educ/117982.pdf

6.3 De toegang van jongeren tot cultuur

Juli 2010

Deze studie werd uitgevoerd door Interarts Foundation. De studie illustreert de nood om bruggen te bouwen tussen school, familie, jeugdwerkers, de gemeenschap en de administraties belast met jeugd, cultuur, onderwijs, familie en sociale zaken en andere betrokken actoren; de studie suggereert dat strategieën moeten ontwikkeld worden op alle bestuursniveaus.

http://ec.europa.eu/youth/pdf/doc1790_en.pdf

6.4 Jeugd in beweging – Mobiliteit voor iedereen

Antwerpen, 5-6 oktober 2010 (Belgisch Voorzitterschap)

Mobiliteit van Europese burgers, jongeren en volwassenen, is essentieel voor hun persoonlijke ontwikkeling en om hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt te verhogen. Deze conferentie behandelt grondig de uitdagingen op het vlak van Europese en mondiale mobiliteit. Het Europa 2020 vlaggenschipinitiatief 'Jeugd in Beweging' kwam daarbij uitgebreid aan bod.

<http://www.education2010.be/nl/calendar/learning-mobility>

6.5 Vraag en aanbod op het vlak van vaardigheden: een prospectie tot 2020

CEDEFOP 2010

Deze nieuwe prognose tot 2020 over vraag en aanbod van nieuwe vaardigheden van Cedefop zet de toon voor het anticiperen op toekomstige trends.

Het doel van dit rapport is om beleidsmakers, werkgevers, aanbieders van vaardigheidstraining, diensten voor arbeidsvoorziening en individuele lerenden te voorzien van een betere informatie om weloverwogen beslissingen te kunnen nemen. Europa is op weg naar een economie waarin diensten en kennis- en kunde-intensieve beroepen belangrijker worden. Maar zelfs in beroepen die minder belangrijk worden, zal er substantiële werkgelegenheid blijven, vermits oudere generaties de arbeidsmarkt verlaten en moeten worden vervangen. Blijkt uit de prognose dat Europa niet alleen investeringen in onderwijs en opleiding moet verhogen, maar ook werkgevers moet stimuleren om beter gebruik van de vaardigheden en talenten van hun personeel. De prognose suggereert dat de trends in vraag en aanbod in verschillende landen naar elkaar toegroeien in de middellange tot langere termijn, maar we moeten dieper graven om te begrijpen wat er werkelijk aan de hand is. er is een complexe interactie tussen veranderende behoeften aan vaardigheden, polarisering en 'skill mismatch'. De prognoses in dit rapport werpen enig licht op deze verschijnselen, maar betere gegevens zijn dringend noodzakelijk voor nadere analyse.

http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/3052_en.pdf

6.6 Zittenblijven in het leerplichtonderwijs

Eurydice, januari 2011

Deze studie vergelijkt de manier waarop zittenblijven wordt toegepast in scholen in heel Europa en produceert een inventaris van bestaande wetgeving en praktijken. De studie toont aan dat deze praktijken erg verschillen van land tot land: of een kind een jaar moet overdone hangt meer af van de onderwijscultuur en de beoordeling van de leraar dan met de prestaties van het kind.

De studie betreft 31 landen (alle EU-lidstaten, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Turkije).

Voornaamste bevindingen:

Leerlingen kunnen een jaar achterop raken in landen waar de toelatingseisen voor lager onderwijs gebaseerd zijn op maturiteit en ontwikkeling

Gebrek aan voldoende vooruitgang is de meest voorkomende reden vermeld in de regelgeving om te besluiten date en leerling een jaar moet overdoen.

In de meeste landen is de bepalende factor in het beslissingsproces de mening van de leraar; de mening van de ouders spelt een ondergeschikte rol.

Ondanks soortgelijke regelgeving, varieert overzitten sterk tussen Europese landen. In landen met hoge percentages overheerst de mening nog steeds dat zittenblijven nuttig is voor de leerlingen.

Dit thema sluit aan bij de bredere strijd tegen schoolmislukkingen en vroegtijds schoolverlaten, thema's die lang prioriteiten zijn geweest van nationale onderwijsbeleid en nu hoog op de Europese agenda staan.

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/126EN.pdf

6.7 Onderwijstijd in het voltijds leerplichtonderwijs

De Eurydice databank over het aantal lesuren richt zich op het aanbevolen verplichte curriculum per rang/graad voor voltijds leerplichtonderwijs. De lesuren die in de nationale cijfers gepresenteerd worden komen overeen met de meest voorkomende algemene opleiding in het betrokken land. Het omvat de tijd die een student besteedt aan het ontvangen van onderricht over alle vakken geïntegreerd in de verplichte kern of het verplichte flexibel curriculum, in de schoollokalen of gedurende voor- of naschoolse activiteiten die formeel deel uitmaken van het programma.

Het rapport geeft zowel data per onderwerp en land als jaarlijkse verplichte lesuren in uren van 60 minuten per graad, rekening houdend met het aantal onderwezen dagen en weken per jaar, alsmede het aantal en de lengte van de lesuren.

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/tools/127_taught_time_EN.pdf

6.8 Volwassenen in formeel onderwijs

Eurydice, februari 2011

Dit rapport beschrijft de situatie bij het einde van het Actieplan voor Volwassenenonderwijs 'It's always a good time to learn' (Europese Commissie, 2007). Het focust meer bijzonder op de doelstelling van het Actieplan om volwassenen de mogelijkheid te bieden 'een stap vooruit' te zetten en hun opleidingsniveau te verhogen; het focust ook op de kansen voor laag gekwalificeerde volwassenen om een formele

kwalificatie te behalen, en het bekijkt beleid en maatregelen om de deelname van volwassenen aan hoger onderwijs te verhogen.

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/128EN.pdf

6.9 Initiële lerarenopleiding in wiskunde en wetenschappen

Meer dan 800 instellingen voor hoger onderwijs zullen bevestigd worden in maart/april 2011. SITEP werd gelanceerd om na te gaan hoe specifieke competenties en vaardigheden, die als cruciaal worden beschouwd voor toekomstige leraren wiskunde of wetenschappen, worden onderwezen in de bestaande programma's voor initiële lerarenopleiding, en hoe zij geïntegreerd zijn in het ruimer programma.

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/SITEP.php>

6.10 Veranderende kwalificaties

CEDEFOP 2010

Deze review onderzoekt hoe de rol en functies van kwalificaties aan het veranderen zijn in Europa. De review is gebaseerd op een breed scala van bronnen - met inbegrip van een review van onderzoek in verschillende sociale wetenschappen en case studies van landen en een overzicht van het eigen werk van Cedefop. Vier mogelijke scenario's worden geschetst voor de ontwikkelingen in de komende tien jaar; de hoekstenen voor een hervormingsstrategie worden geïdentificeerd.

http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/3059_en.pdf

6.11 CEDEFOP werkplan 2011

In 2011 plant CEDEFOP:

- de publicatie van het onderzoek van Cedefop over de economische en sociale voordelen van beroepsonderwijs en -opleiding;
- de voltooiing van een review van beleid in levenslange begeleiding;
- een verslag over volwasseneneducatie op de werkplek;
- een onderzoek naar de rol van de validering in ondernemingen;
- een studie naar polarisatie op de arbeidsmarkt.

Daarnaast zal het centrum de studiebezoeken voor onderwijs en opleiding van specialisten blijven coördineren, zijn werk over nieuwe vaardigheden voor nieuwe banen en de daarmee verband houdende kwestie van 'skills mismatches' verderzetten, en de verdere ontwikkeling van de kwalificatie kaders in heel Europa opvolgen - een thema dat zal worden onderzocht in diepte tijdens een conferentie van het Hongaarse voorzitterschap in mei.

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/news/17534.aspx>

II. OESO

1. PISA-resultaten

Om de drie jaar, verzamelt de OESO gegevens over het niveau van de prestaties van 15-jarigen in lezen, wiskunde en wetenschap. De gegevens laten zien dat, gemiddeld, de Europese resultaten licht verbeterd zijn ten opzichte van de 2006-enquête. Het aandeel leerlingen met lage leesvaardigheid is lichtjes verminderd.

We geven hieronder de voornaamste conclusies op internationaal niveau en we geven ook aan waar Vlaanderen staat.

1.1 Leesvaardigheid

Internationaal blijkt dat Korea, Finland en Shanghai-China uitstekend presteren in leesvaardigheid. Ook Vlaanderen presteert bij de besten op het vlak van leesvaardigheid. Vlaanderen bekleedt tussen de 7de en de 11de plaats in de rangschikking volgens gemiddelde prestatie voor leesvaardigheid. De zwakst presterende landen hebben een achterstand t.a.v. de best presterende landen die zowat overeen komt met de leerinhouden van twee schooljaren. Maar belangrijker voor beleidsanalyse is de vaststelling dat de verschillen binnen een leerlingenpopulatie van een land groter is. Deze ongelijkheid tussen leerlingen binnen eenzelfde onderwijssysteem blijft een van de belangrijkste uitdagingen.

Zorgwekkend blijft het aantal leerlingen dat presteert onder het niveau 2 in leesvaardigheid. Deze hebben ernstige problemen op het vlak van maatschappelijke participatie. 13.5 % van de Vlaamse leerlingen presteert onder 'basisniveau' 2; overheen de OESO-landen bedraagt dit percentage 18.8 %. Slechts 7 landen hebben minder laagpresteerders.

Ten tweede blijkt uit de PISA-surveys dat een hoog prestatieniveau niet tegenstrijdig is met een gelijke kansenbeleid om de laagstpresterenden meer kansen te bieden. Landen die uitstekend scoren op leesvaardigheid zoals Finland, Korea, Hong Kong China en Shanghai China slagen er ook in de kloof met de laagstpresterenden beperkt te houden. Landen die uitstekend presteerden in het verleden deden het nu nog beter, net doordat ze beter konden scoren bij de minst presterende groep.

1.2 Rekenvaardigheid

Korea, Shanghai-China, Singapore en Hong Kong China behoren voor rekenvaardigheid eveneens tot de absolute toppresterders. Maar andere landen zoals Finland, Zwitserland, Japan, Canada, Nederland, Nieuw Zeeland, België (en Vlaanderen), Australië, Duitsland, Estland, IJsland, Denemarken, Slovenië presteren eveneens uitstekend.

1.3 Wetenschappelijke geletterdheid

Shanghai-China, Finland, Hong-Kong, China en Singapore zijn de beste presteerders voor wetenschappelijke geletterdheid. Ook hier presteert Vlaanderen boven het gemiddelde en bevindt zich in

het gezelschap van Nieuw-Zeeland, Canada, Estland, Australië, Nederland, Duitsland, Zwitserland, het UK, Slovenië, Polen en Ierland.

1.4 Leren leren

In alle landen scoren leerlingen die graag lezen het best. In alle landen is er een verontrustend hoog aantal leerlingen dat niet graag leest (gemiddeld 37 % van de jongeren). Hoopgevend is dan weer de vaststelling dat gepaste strategieën jongens hiervoor wel kunnen motiveren. Ook hiervoor is er een genderverschil : meisjes lezen beduidend liever dan jongens. Er bestaat een duidelijke correlatie tussen goed presteren op PISA en de mate waarin leerlingen informatie kunnen samenvatten.

1.5 Enkele globale vaststellingen met betrekking tot gelijke kansen

Er blijven belangrijke genderverschillen: meisjes presteren overal beter in leesvaardigheid: jongens presteren beter dan meisjes in rekenvaardigheid ; gender verschillen in wetenschappelijke geletterdheid zijn gering. Wel stelt de OESO vast dat de genderverschillen in het algemeen groter worden.

De best presterende onderwijssystemen slagen erin om excellentie te koppelen aan gelijke onderwijskansen. De OESO toont aan dat beide zeker niet als tegenstellingen gezien mogen worden op een continuüm. Dit belet niet dat in vele landen er een (te) sterke band bestaat tussen de sociaal-economische achtergrond van een leerling en hun schoolsucces. De sociaal-economische kenmerken van de thuissituatie beïnvloeden onderwijskansen. Daarenboven versterkt onderwijs vaak nog achterstellingsmechanismen. Over alle OESO-landen heen, scoren eerste generatie migranten (deze geboren buiten het land waar ze nu onderwijs volgen en wiens ouders ook in een ander land zijn geboren) beduidend lager dan de andere leerlingen. Leerlingen uit steden scoren beter dan jongeren uit het platteland, zelfs nadat er een correctie is gebeurd t.a.v. de herkomst. Leerlingen uit een ouder gezinnen scoren slechter, zelfs nadat er een correctie is gebeurd t.a.v. sociaal-economische kenmerken.

1.6 Enkele globale vaststellingen met betrekking tot school- en onderwijsbeleid

Scholen met veel leerlingen uit een zwakkere sociaal-economische populatie slagen er moeilijker in om de beste leerkrachten aan te trekken en te behouden. De meest performante onderwijssystemen verkiezen hogere salarissen voor leraren boven kleinere klassen.

Scholen en onderwijssystemen maken heel veel verschil: onderwijssystemen die bovengemiddeld scoren op prestaties en lager dan het gemiddelde op ongelijkheid, voeren een gelijke kansen beleid t.a.v leerlingen uit kansengroepen. Zo bestaat er een negatieve band tussen zittenblijven en resultaten binnen PISA; hoe meer zittenblijven er bestaat, hoe groter de kloof. In sterk gesegmenteerde onderwijssystemen bestaat er grotere prestatieverschillen dan in comprehensieve systemen. In onderwijssystemen met watervaleffecten zijn zowel prestaties als gelijkheidsindicatoren slechter. De meest performante onderwijssystemen geven grote autonomie aan scholen om curricula uit te tekenen en om evaluatiesystemen uit te werken. Toch laten niet al deze onderwijssystemen concurrentie tussen scholen toe om leerlingen in te schrijven.

PISA biedt ook onderbouwing aan de these over het belang voor onderwijs voor jonge kinderen (voorafgaand aan de leerplicht).

Scholen met een beter schoolklimaat, met betere verhoudingen tussen leerkrachten en tussen leerkrachten en leerlingen scoren beter.

Bronnen :

De presentatie 'Leesvaardigheid van 15jarigen in Vlaanderen. De eerste resultaten van PISA 2009' door Mevrouw Inge De Meyer van de Vakgroep Onderwijskunde van de Universiteit van Gent op de Vlor op 18 januari 2011.

http://www.pisa.oecd.org/document/61/0,3746,en_32252351_32235731_46567613_1_1_1_1,00.html

<http://www.oecd.org/dataoecd/34/60/46619703.pdf>

2. Een beleid m.b.t. het lerarenambt

De OESO stimuleert ook al enkele jaren het beleid m.b.t. het aantrekken en het behouden van leerkrachten. Een ander aandachtspunt is dit verband is de kwaliteit van zowel de initiële opleiding als het levenlang leren voor leraren. Dit kreeg vorm in het TALIS-project.

Tijdens het voorbije werkjaar zijn geen nieuwe resultaten bekendgemaakt. We verwijzen wel naar de conclusies van de top over het lerarenberoep waarop een aantal van de beleidsaanbevelingen uit de voorbije jaren in de schijnwerpers werden geplaatst.

2.1 Werken aan hoge kwaliteit van het lerarenambt. Lessen van over de wereld.

Achtergrondrapport voor de 'International Summit on the Teaching Profession' (New York City, 16-17 maart 2011), georganiseerd door het U.S. Department of Education, samen met OESO, Education International en organisaties uit de U.S.

Dit achtergrondrapport toont aan welke beleidsmaatregelen effectief zijn om in het onderwijs een HRM-beleid te voeren; er worden voorbeelden gegeven van hervormingen die tot specifieke resultaten hebben geleid.

De eerste drie thema's hebben te maken met systeemkenmerken die invloed hebben op de professionele loopbaan van leraren. Het vierde thema heft te maken met het proces, en kijkt na wat hervormingen effectief kan maken.

- Hoe worden leraren gerekruteerd in het beroep en wat is hun initiële opleiding?
- Hoe worden leraren 'in service' ontwikkeld en gesteund?
- Hoe worden leraren geëvalueerd en gecompenseerd?
- Hoe worden leraren betrokken bij hervormingen?

<http://www2.ed.gov/about/inits/ed/internationale/background.pdf>

3. Een doorlichting van het beroepsgericht onderwijs

Naar een geijkte procedure van de OESO werd de voorbije jaren een evaluatie gemaakt van het beleid in het beroepsgericht onderwijs van OESO-landen. Net als steeds was de basis voor deze evaluatie een zelfevaluatie-rapport door de deelnemende lidstaten, gevolgd door een bezoek door experts ter plaatse. Deze landenreviews vormden de basis voor globalere beleidsaanbevelingen m.b.t. de valorisering van het beroepsgericht onderwijs. Deze doorlichting was vooral gericht op het initieel beroepsgericht onderwijs. In een vervolgtraject komt het levenslang en levensbreed beroepsgericht leren aan de orde. Aan de doorlichting van het (initieel) beroepsgericht onderwijs nam ook Vlaanderen deel.

3.1 Beleidsaanbevelingen aan Vlaanderen

3.1.1 Versterk algemene competenties

Vooraf in BSO, DBSO en leertijd. Identificeer geletterdheidsproblemen aan het begin en geef gerichte ondersteuning. Verbeter data en onderzoek m.b.t. het behalen van de eindtermen. Ontwikkel een standaard screeningsinstrument voor alle VET programma's (optioneel aanbieden). Bied mogelijkheden voor extra keuzevakken; certificeer en zorg voor meer opwaartse mobiliteit. Promoot het volgen van een extra jaar met sterke algemene competenties.

3.1.2 Stel de studiekeuze uit (tot minimum 14 jaar). Zorg voor een echt comprehensief systeem voor 14 jaar.

Implementatie: Stel institutionele transitie uit. Leer leerkrachten omgaan met diversiteit

3.1.3 Bevorder werkplekieren

Breid werkplekieren verder uit. Zorg voor kwaliteitszorg van werkplekieren.

Implementatie: Blijf een variatie van werkplekieren stimuleren. Breid leertijd uit naar meer beroepen. Breid bestaande systemen om werkplekieren te bevorderen uit naar andere sectoren. Zoek naar systemen om KMO's te stimuleren om meer werkplekieren te aanvaarden. Ondersteun werkgevers door kwaliteitsvolle opleidingen aan te bieden, door samenwerking tussen werkgevers en opleidingscentra te verbeteren.

3.1.4 Een 'responsief VET-aanbod'

Gebruik de beschikbaarheid van werkplekieren als indicatie van arbeidsmarktnoden. Hervorm financieringsmechanismen die het aanbod scheefftrekken.

Implementatie: Breid het systeem van leertijd uit met slechts beperkte mogelijkheden tot leren in 'off the job' settings. Verplicht werkplekieren in alle VET programma's. herbekijk financieringsmechanismen, zorg voor kostendelen door meer werkplekieren in bedrijven met goede apparatuur.

3.1.5 Loopbaanbegeleiding versterken

Zorg voor voldoende aandacht voor loopbaanbegeleiding (scheiden van psychologische begeleiding). Bekijk oprichting van apart beroep van loopbaanbegeleider. Zorg voor objectieve onafhankelijke begeleiding. Zorg voor een comprehensieve website over loopbaaninformatie.

Implementatie: Breid de bestaande opleidingsprogramma's voor loopbaanbegeleiders uit ook naar CVET en arbeidsbemiddelingsdiensten. Ontwerp een raamwerk voor alle loopbaanbegeleiders (+ opwaardering beroep). Bied op een flexibele manier training aan van begeleiders. Geef meer middelen voor de CLB's voor de functie van loopbaanbegeleiding. Laat leerkrachten zich hierin specialiseren en stel hen daarvoor vrij. Zorg voor één goede website over loopbaaninformatie.

Bronnen

Toelichting door Dhr Wilfried Boomgaert (Project strategisch onderwijs- en vormingsbeleid) voor de Vlor op 31 maart 2011

4. Toekomstige uitdagingen voor het onderwijs

De OESO heeft in de voorbije jaren een grote deskundigheid opgebouwd op het vlak van toekomstverkenningen.

- In diverse studies worden grote maatschappelijke trends onderkend en worden de uitdagingen voor het (onderwijs)beleid geschetst. Het gaat om beleidsperspectieven op middellange en lange termijn.
- Een belangrijk deelaspect van deze functie brengt de sociale effecten en de maatschappelijke functies van het onderwijs beter in kaart.
- Ten derde vragen diverse OESO-studies aandacht voor de impact van onderzoek op de werking van de hersenen en de menselijke intelligentie voor het onderwijs.

4.1 Trends shaping education 2010

28 september 2010

Wat betekent de groeiende maatschappelijke diversiteit voor het onderwijs? Hoe verschuift wereldwijde economische macht naar nieuwe landen? Op welke manieren veranderen werkpatronen? Trends Shaping Education 2010 brengt materiaal samen om vragen als deze aan te pakken. De gepresenteerde trends zijn gebaseerd op data afkomstig van de OESO, de Wereldbank en de Verenigde Naties.

Trends Shaping Onderwijs 2010 is uitgewerkt rond vijf grote thema's:

- de dynamiek van de globalisering;
- ontwikkeling van de sociale uitdagingen;
- de veranderende wereld van werk;
- transformatie van de kindertijd;
- ICT: de volgende generatie.

Bronnen : <http://www.oecdbookshop.org/oecd/display.asp?lang=en&sf1=DI&st1=5KMBVK2X7GJK>

4.2 Education Today 2010

23 oktober 2010

Wat heeft de OESO te zeggen over de toestand van het onderwijs vandaag? Wat zijn de belangrijkste OESO boodschappen in verband met onderwijs aan jonge kinderen, lerarenbeleid en tertiair onderwijs? Hoe zit het met de prestaties van leerlingen, uitgaven aan onderwijs en billijkheid in het onderwijs? OESO werk rond deze belangrijke onderwerpen werd samengebracht in één enkele toegankelijke bron, een actualisering van de eerste editie van Education Today, die werd gepubliceerd in maart 2009.

Dit verslag is georganiseerd in acht hoofdstukken, en onderzoekt voorschools onderwijs, leerplichtonderwijs, transities na initieel onderwijs, hoger onderwijs, volwasseneneducatie, resultaten en opbrengsten, billijkheid en innovatie. De hoofdstukken zijn opgebouwd rond de belangrijkste bevindingen en beleidlijnen die voortvloeien uit recente OESO analyses.

Bronnen :

<http://www.oecdbookshop.org/oecd/display.asp?CID=&LANG=en&SF1=DI&ST1=5KMBMNM3LDHC>

4.3 Het verband tussen sociaal kapitaal, menselijke kapitaal en gezondheid

Centre for Educational Research and Innovation, 2010

CERI analyseerde deze vraag in het kader van de SOL-project gelanceerd in 2005 (Social outcomes of learning). CERI brengt nu een samenvattend verslag.

Het eerste hoofdstuk van dit rapport onderzoekt de relaties tussen menselijk kapitaal, sociaal kapitaal en gezondheid. De interessantste vaststelling is dat onderzoek aangeeft dat de relaties tussen opleidingsniveau en gezondheid slechts ten dele verklaard worden door het hogere inkomen van hoger opgeleiden. Het onderzoek meent dat er misschien een direct, causaal effect kan zijn van onderwijs en leren op de gezondheid.

De andere hoofdstukken analyseren de implicaties van dit soort onderzoek voor beleidsmakers.

Bronnen : <http://www.oecd.org/dataoecd/40/24/45760738.pdf>

4.4 Investeren in menselijk en sociaal kapitaal: nieuwe uitdagingen

OECD Education Ministerial Meeting, Paris, 4-5 november 2010

Volgende uitdagingen werden besproken:

- Aanpak van de gevolgen van de crisis op het onderwijs
- Afstemming van vaardigheden op nieuwe behoeften
- Toerusten effectieve leerkrachten voor de 21ste eeuw
- Versterking van de sociale voordelen van het onderwijs

4.5 Gezondheid en sociale cohesie verbeteren door middel van het onderwijs

September 2010

Het globale beleidsklimaat van vandaag onderstreept het belang van een betere aanpak van niet-economische dimensies van welzijn en sociale vooruitgang. Onderwijs speelt een belangrijke rol in het

vormgeven van indicatoren van de vooruitgang. Dit rapport gaat in op de uitdagingen bij de beoordeling van de sociale resultaten van het leren door middel van een synthese van het bestaande bewijsmateriaal, originele data-analyses en beleidsconclusies. Het rapport constateert dat het onderwijs de mogelijkheid heeft om gezondheid en maatschappelijke en sociale betrokkenheid te bevorderen: het onderwijs kan de ongelijkheid verminderen door het bevorderen van cognitieve, sociale en emotionele vaardigheden en het bevorderen van een gezonde levensstijl, participatieve praktijken en normen.

Deze inspanningen hebben meest kans op succes wanneer het gezin en de gemeenschap op dezelfde lijn zitten als de inspanningen van de onderwijsinstellingen.

http://www.oecd.org/document/36/0,3343,en_2649_35845581_46130468_1_1_1_1,00.html

5. Ontwikkeling van indicatoren

5.1 Education at a glance 2010

7 september 2010

Deze jaarlijkse publicatie stelt landen in staat om de eigen prestaties te zien in het licht van de prestaties van andere landen. Het biedt een rijke, vergelijkbare en up-to-date waaier van indicatoren. De indicatoren illustreren een brede waaier aan onderwijsindicatoren en effecten van onderwijs: wie deelneemt aan het onderwijs, hoeveel wordt besteed aan onderwijs en hoe systemen werken. Nieuw materiaal in deze uitgave omvat:

- indicatoren over schoolkeuze en de stem van de ouders in het onderwijs;
- een indicator over de economische gevolgen op lange termijn van betere leerresultaten;
- een indicator over loonkosten per opleidingsniveau in de OESO-landen;
- een overzicht van de trends in opleidingsniveau;
- een update van de menselijke en financiële middelen geïnvesteerd in het onderwijs;
- een indicator die salarissen van leraren vergelijkt met die van werknemers met een tertiaire onderwijsdiploma;
- een evaluatie van de deelname van volwassenen aan onderwijs en opleiding.

Bronnen : <http://www.oecd.org/dataoecd/45/39/45926093.pdf>

Bronnen : <http://www.oecd.org/dataoecd/53/16/46335575.pdf>

5.2 Nieuwe perspectieven om innovatie te meten

27 mei 2010

Dit volume is gebaseerd op 50 jaar ontwikkeling van indicatoren door de OESO en gaat verder dan onderzoek en ontwikkeling om de bredere context te beschrijven waarin innovatie plaatsvindt. Het omvat experimentele indicatoren die inzicht geven in nieuwe beleidsgebieden. Het wijst op hiaten in de metingen. Het draagt zo bij aan een toekomstige metingsagenda.

http://www.oecd.org/document/22/0,3343,en_41462537_41454856_44979734_1_1_1_1,00.html

5.3 Het effect van ICT in onderwijs in kaart brengen

2 juni 2010

Dit boek wil een basis bieden om nieuwe indicatoren en raamwerken te ontwerpen. Het ontsluit bestaande gegevensbronnen en wil lacunes identificeren in gebieden waar verder onderzoek nodig is.

Het boek bestaat uit vier delen: contexten van ICT-effectbeoordeling in het onderwijs, stand van zaken op het vlak van de beoordeling van ICT-effecten, conceptuele kaders en case studies.

Bron : http://www.oecd.org/document/8/0,3343,en_2649_35845581_45512072_1_1_1_1,00.html

5.4 Indicatoren over welzijn

In het kader van het OECD better life initiative analyseert de OESO indicatoren over welzijn. Dit onderwerp staat hoog op de politieke agenda van internationale organisaties die aan benchmarking doen. Na de kritiek over een te economische en te utilitaire benadering van de samenleving, proberen de EU, de OESO, de UN hun indicatoren te verbreden vanuit een welzijns- en een duurzaamheidsperspectief.

Het Compendium met de OECD welzijnsindicatoren biedt ondersteuning aan landen die de vooruitgang van welzijn beter willen monitoren. Vooral voor een aantal nieuwe economische grootmachten is dat een uitdaging. Dit is een voorbereiding op een bredere oefening die in het najaar gepubliceerd zal worden.

Het compendium focust op:

- welzijn in ieder land in plaats van op macro-economische voorwaarden zoals het BBP, productiviteit, innovatie;
- doelgroepen en hun positie in de samenleving in vergelijking met het geheel van de bevolking;
- resultaten van welzijn, gemeten op grond van 'outcome' indicatoren (in tegenstelling tot welzijnsindicatoren die gemeten worden aan de hand van input of output – indicatoren);
- objectieve en subjectieve aspecten van welzijn (levensomstandigheden en de perceptie ervan door mensen).

Dit levert volgende indicatoren op:

- woonomstandigheden
- inkomen en welvaart
- tewerkstelling
- sociale contacten
- onderwijs en competenties
- leefmilieu
- burgerschap en goed bestuur
- gezondheid
- tevredenheid en subjectief welbevinden
- veiligheid
- werk – levensbalans

Bronnen : <http://www.oecd.org/dataoecd/4/31/47917288.pdf>

6. Wie beslist over onderwijs ?

OECD Education Policy Committee (INES network for the collection and the adjudication of system-level descriptive information on educational structures, policies and practices).

3-4 maart 2011

Education at a Glance omschreef zes niveaus voor besluitvorming over onderwijs: centrale overheid, regering, provinciale / regionale autoriteiten of regeringen, subregionale of inter-gemeentelijke instanties of overheden, en het niveau van school-schoolbestuur-school comité. Het rapport beoogt om een aantal principes te formuleren om relevante hiërarchische structuur voor onderwijsbeslissingen uit te tekenen.

De volgende trends in schoolontwikkeling werden geïdentificeerd:

- De beweging richting decentralisatie.
- Veranderende inzichten omtrent educatieve verantwoording ('accountability').
- Het succes van de scholen wordt niet langer gemeten in termen van hun curriculum, kwalificaties van de leraren, grootte van de klassen en andere input variabelen; van scholen wordt verwacht dat zij de beste strategieën zoeken om de resultaten van de leerlingen te verbeteren.
- Rekenschap en verantwoording aan gezinnen.
- Aanzienlijke decentralisatie heeft plaatsgevonden in termen van de keuze van de input, maar er is tegelijkertijd een beweging naar centralisatie in termen van de van de verantwoording voor de resultaten.

Om de geschikte niveaus voor onderwijsbeslissingen te herzien, moet men beginnen met een duidelijk beeld van de doelstellingen van een educatief systeem:

- sociale cohesie
- rechtvaardigheid
- efficiëntie
- vrijheid van keuze

Elk van deze doelen heeft gevolgen voor alle niveaus van besluitvorming.

Twee andere algemene criteria zijn van belang voor het bepalen van de juiste locatie:

- Demografie: de grootte van de nationale entiteit.
- Geografie: de spreiding van de bevolking.

Er zijn drie leidende economische principes die ook van belang zijn voor het bepalen van de juiste plaats voor besluitvoering:

- externaliteiten
- schaalvoordelen
- transactiekosten

Het is belangrijk op te merken dat geen enkel land een star systeem voor locatie van besluitvorming zou mogen aannemen, waarbij besluiten uitsluitend op een bepaald niveau kunnen genomen worden. Samenspel tussen verschillende niveaus is belangrijk.

III. UNESCO

1. Competenties op het vlak van burgerschap in onderwijs (ICCS 2009)

De ICCS-studie onderzoekt of en hoe jongeren voorbereid zijn om hun rol als burgers op te nemen. De studie bouwt voort op de vorige IEA studie over burgerschapsvorming (CIVED), uitgevoerd in 1999. De studie brengt verslag uit over inzichten, competenties en attitudes van leerlingen op het vlak van burgerschap en politieke vorming. Vragenlijsten voor leraren en scholen verzamelen informatie over praktijken voor onderwijs en klasmanagement, schoolbestuur, schoolklimaat enz. Er zijn drie regionale modules: Azië, Europa en Latijns Amerika.

De bevroegde leerlingen hebben acht jaar onderwijs achter de rug te rekenen vanaf het eerste jaar van ISCED niveau 1. De gemiddelde leeftijd op het moment van de test moet ten minste 13.5 jaar zijn.

De verslagen (volledige internationale, regionale verslagen en een technisch verslag samen met de database) werden uitgebracht op 23 november 2010. De ICCS Encyclopedie is gepubliceerd in 2011.

Belangrijkste resultaten van de studie

De studie vond grote verschillen in het niveau van burgerparticipatie en kennis, zowel tussen als binnen landen.

- Leerlingen in de Europese landen scoorden gemiddeld hoger in de politieke kennis dan het internationale gemiddelde. Ze scoorden ook hoog in de kennis van elementaire feiten over de Europese Unie, maar er was meer variatie in hun diepgaande kennis over de EU-wetgeving en -beleid. Leerlingen uit Finland en Denemarken scoorden bij de besten.
- De meeste leerlingen onderschrijven democratische waarden, gendergelijkheid en gelijke rechten voor etnische of raciale groepen en immigranten, evenals de vrijheid van verkeer van burgers binnen Europa. Een grote meerderheid van de leerlingen in Europa had een sterk gevoel van Europese identiteit. De meeste leerlingen drukten ook hun trots uit op het feit dat hun land lid werd van de EU.
- In het algemeen waren de leerlingen meer geïnteresseerd in de binnenlandse politieke en sociale kwesties dan in de Europese of de internationale politiek.
- 75 % van de leerlingen in de EU gaven aan dat ze konden begrijpen of goed communiceren in talen die gesproken worden in andere Europese landen. De meesten zeiden ook dat hun scholen mogelijkheden bieden om te leren over andere Europese landen, hoewel maar weinigen hadden deelgenomen aan activiteiten of groepen die rechtstreeks verband houden met de Europese integratie.

Bronnen : <http://www.iea.nl/icces.html>

ICCS Europees Rapport '[Civic knowledge, attitudes, and engagement among lower-secondary students in 24 European countries](#)'

ICCS Internationaal Rapport:[Civic knowledge, attitudes, and engagement among lowersecondary school students in 38 countries](#)'

Press release [ICCS 2009 \(International Civic and Citizenship Education Study\)](#)

2. Conceptnota over marginalisering

Tiende ontmoeting van de Werkgroep EFA (Education for All), Parijs, december 2009

Deze paper gaat in op concepten van marginalisering en inclusief onderwijs. Er worden aanbevelingen geformuleerd op gebied van:

- het meten en begrijpen van marginalisering (de nieuwe DME data set – Deprivation and Marginalization in Education);
- beleid en programma's om marginalisering in het onderwijs aan te pakken en inclusie te ondersteunen (het onderwijs betaalbaar maken; ervoor te zorgen dat scholen toegankelijk zijn; ontwikkelen van inclusieve leeromgevingen)
- een holistische en multisectorale benadering.

<http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001886/188679e.pdf>

3. Conceptnota over de impact van de economische en financiële crisis op onderwijs

Tiende ontmoeting van de Werkgroep EFA (Education for All), Parijs, december 2009

Aanbevelingen worden geformuleerd op gebied van:

- een benadering van sociale bescherming van de meest kwetsbare groepen;
- het monitoren van de impact van de crisis op de onderwijssector;
- het verhogen van de financiering en het verbeteren van de effectiviteit van de hulp aan landen met de grootste noden.

<http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001886/188677e.pdf>

4. Onderwijs en opvoeding voor jonge kinderen

4.1 Early Childhood and Family Policy Series

Dit past in een reeks rapporten uitgevoerd in opdracht van UNESCO in het kader van 'Caring and Learning Together: a study on the integration of Early Childhood Care and Education within Education'. Het is de bedoeling tot een beter begrip te komen van het beleid door naar de ervaringen te kijken van vijf landen: Brazilië, Jamaica, Nieuw Zeeland, Slovenië en Zweden, en van één gemeente (Gent in België, Vlaanderen).

<http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001878/187818E.pdf>

4.2 Conferentie over onderwijs en opvoeding voor jonge kinderen (WCECCE)

27-29 September 2010

Tijdens deze conferentie was telkens één plenaire sessie gewijd aan elk van de volgende thema's. Bijkomende discussies rond deze thema's mondde uit in speciale evenementen en nationale en regionale experimenten die tijdens deze conferentie werden geprogrammeerd.

Thema's:

- ECCE: een dringende ontwikkeling.
- Een algemene stand van zaken in ECCE.
- Beleid, financiering, legale en institutionele raamwerken om ECCE uit te breiden.
- Kwaliteit in ECCE.
- Uitsluiting en marginalisering in ECCE.
- Monitoring en evaluatie van ECCE op nationaal en internationaal niveau.

Bronnen :

<http://www.unesco.org/new/en/world-conference-on-ecce/>

5. Opvolging van de onderwijs voor allen – strategie

Education For All Global Monitoring Report 2011

In 2000 werden in Dakar zes grote doelen en een aantal specifieke doelstellingen afgesproken, te bereiken tegen 2015. Nu, tien jaar later, is de overkoepelende boodschap van dit EFA rapport is dat regeringen over de hele wereld niet tegemoet komen aan hun collectief engagement.

Er is vooruitgang geboekt: het aantal kinderen dat niet op school zit is gedaald, de genderkloof wordt kleiner en meer kinderen maken de overgang van primair naar secundair onderwijs en verder.

Toch is de kloof tussen verklaring van Dakar en de resultaten groot; en er zijn signalen dat die kloof nog groter wordt. Deze mislukking zal verreikende gevolgen hebben voor de verwezenlijking van de bredere MDG's, Millennium Development Goals. De kwestie verdient dringend aandacht: onderwijs verliest aan belang in de internationale ontwikkelingsagenda van de G8 en de G20.

Het rapport bestaat uit twee delen:

- Deel 1: Een momentopname van de toestand van het onderwijs over de hele wereld.
- Deel 2: Gewapend conflict in de armste landen van de wereld, een van de grootste belemmeringen voor het bereiken van de EFA doelstellingen.

Het rapport bevat een agenda voor verandering gericht op de bestrijding van het falen van:

- de bescherming van kinderen;
- het zorgen voor voorzieningen voor kinderen;
- de wederopbouw;
- het streven naar vrede.

Bronnen : <http://unesdoc.unesco.org/images/0019/001907/190743e.pdf>

6. Educaties

6.1 Intercultureel onderwijs

Zes principes vormen de basis voor 'onderwijs voor intercultureel begrip'.

- Identiteit, taal en cultureel erfgoed.
- Sociale rechtvaardigheid, billijkheid en mensenrechten.

- Waarderen van diversiteit en creativiteit.
- Eenheid en solidariteit in diversiteit.
- Bevorderen van verdraagzaamheid, vrede en sociale harmonie.
- Culturele inclusie en gevoeligheid in het onderwijs.

Een ander onderdeel probeert te schetsen wat lerenden moeten kennen om te kunnen samenleven in een cultureel verscheiden wereld, en welke vaardigheden ze nodig hebben. Pedagogische benaderingen voor 'onderwijs voor intercultureel begrip' worden beschreven. Er worden voorbeelden gegeven van manieren waarop intercultureel begrip kan geïntegreerd worden in vakken van het curriculum. Ook wordt een lans gebroken voor een hervorming van de lerarenopleiding met het oog op opvoeden tot duurzaamheid.

Bronnen : <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001890/189051e.pdf>

6.2 Onderwijs in de eigen moedertaal voor jonge kinderen

UNESCO Basic Education Division

Dit rapport informeert beleidsmakers over bestaand onderzoek en bestaande praktijken in verband met onderwijs in de moedertaal in de vroege kindertijd en in de eerste jaren van het basisonderwijs; het maakt bewust van de waarde van het behoud van de wereldtalen en -culturen door het promoten van onderwijs gebaseerd op de moedertaal voor jonge kinderen.

<http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001869/186961E.pdf>

6.3 Educatie voor duurzame ontwikkeling

United Nations Decade of Education for Sustainable Development 2005-2014 (DESD)

De visie van DESD is een wereld te creëren waarin iedereen de kans krijgt om te genieten van onderwijs en de waarden, het gedrag en de levensstijlen aan te leren die nodig zijn voor een duurzame toekomst. De IAC (Inter Agency Committee for DESD) brengt UN agentschappen samen (momenteel 17 in totaal) die zich ertoe verbinden de DESD doelen na te streven.

<http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001899/189977e.pdf>

6.4 Wetenschappen

Dit rapport beschrijft een snel veranderend landschap. Investerings in Onderwijs en Onderzoek nemen wereldwijd toe, maar opduikende economieën worden duidelijk sterker in wetenschap en technologie. De USA, Europa en Japan leiden nog wel de globale onderzoeks- en ontwikkelingsinspanning, maar ze worden in toenemende mate uitgedaagd door groeiende economieën, China in het bijzonder.

http://www.unesco.org/science/psd/publications/sc_rp_10.shtml

7. Gender and social exclusion

Dit boek heeft het over de gecombineerde effecten van gender en sociale uitsluiting op deelname van studenten en prestaties in basisonderwijs. Het besluit dat het eenvoudige verhogen van de

beschikbaarheid en de kwaliteit van scholen wel kan helpen, maar dat het allicht niet zal voldoende zijn. De meest effectieve programma's zijn gemaakt op de maat van de specifieke behoeften van sociaal uitgesloten groepen en van de landen zelf; programma's bestemd voor sociaal uitgesloten meisjes vragen gedetailleerde demografische informatie die vaak niet beschikbaar is.

Bronnen :

http://www.iiep.unesco.org/fileadmin/user_upload/Info_Services_Publications/pdf/2010/EdPol_12.pdf

IV. Council of Europe

1. De rol van leerkrachten in de educatie voor duurzame ontwikkeling

Ter gelegenheid van de 23ste sessie van de Conferentie van Ministers van Onderwijs (4-5 juni 2010, Ljubljana) werd gereflecteerd over de rol van onderwijs, en meer bepaald van leraren, in het vinden van effectieve oplossingen voor de uitdagingen waar de Europese maatschappijen momenteel mee te maken hebben, met name de toenemende diversiteit.

Verklaring:

http://www.coe.int/t/dc/press/news/20100605_education_ljubljana_declaration_EN.asp

Resolutie over het verhogen van professionele ontwikkeling van leraren door het Pestalozzi Programma:

http://www.coe.int/t/DG4/EDUCATION/STANDINGCONF/MED-23-13_%20E_%20Resolution%20Pestalozzi.pdf

2. Gids voor zelfevaluatie van inspraakprocessen in het hoger onderwijs

Wat is democratisch bestuur, en hoe kan het ten goede komen aan universiteiten en hoger onderwijsinstellingen die studenten voorbereiden om participatieve en democratische volwassen burgers te worden? Hoe kunnen universiteiten en andere hoger onderwijsinstellingen evalueren hoe zij bijdragen tot onderwijs voor democratisch burgerschap aan hun studenten?

http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2463

3. Een vormingsconcept in het hoger onderwijs : competenties en waarden

De term 'converging competences' wijst op de nood om individuen niet enkel op te leiden voor specifieke taken, maar om de volledige persoon op te leiden. Onderwijs gaat over het verwerven van vaardigheden, maar evengoed voer het verwerven van waarden en attitudes.

Hoewel het publieke debat in Europa de indruk zou kunnen wekken dat het enige doel van hoger onderwijs het voorbereiden op de arbeidsmarkt is, wordt deze belangrijke taak aangevuld door ten minste drie andere taken: voorbereiden tot democratisch burgerschap, persoonlijke ontwikkeling en het ontwikkelen van een brede en geavanceerde kennisbasis.

http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&produit_aliasid=2522lang=EN

V. Strategie van de Wereldbank (2010-2020)

De Wereldbank werkte een nieuwe onderwijsstrategie uit voor het komende decennium: '**Education Strategy 2020: Learning For All**'.

Tijdens de eerste fase van consultaties werden inzichten en ervaringen van stakeholders in 26 landen verzameld. In februari 2010 werd een concept nota gepubliceerd. In deze concept nota lezen we dat 'de vooruitzichten voor een land op ontwikkeling afhangen van de kwaliteit van de mensen, van de vaardigheden en de creativiteit van zijn leiders om te besturen en hulpbronnen te beheren, en van het vermogen van de volwassen bevolking om gezonde en opgeleide kinderen op te voeden'. Onderwijs is de beste investering in deze kwaliteiten. En 'Onderwijs vraagt terecht publiek geld om tenminste twee redenen. Eerst en vooral omdat de sociale return waarschijnlijk hoger is dan de private return (...). En ook omdat openbare investeringen in onderwijs gerechtvaardigd zijn op basis van efficiëntie en gelijke kansen.'

De nieuwe strategie beoogt om alle kinderen ten 2015 op school te krijgen. Men wil ook verzekeren dat schoollopen leidt tot verbeterde leerresultaten. De strategie van de Wereldbank steunt op drie pijlers:

- Landen ondersteunen bij onderwijshervormingen. Onderwijshervormingen gaan verder dan input garanderen onder de vorm van schoolgebouwen, lerarenopleiding en handboeken. Onderwijsinnovaties moeten raken aan de verschillende componenten van een onderwijssysteem zoals een HRM-beleid, governance, beleid, financiering en incentives.
- Onderwijsfinanciering linken aan resultaten. Diverse landen hebben resultaatgebaseerde financiering succesvol gebruikt om de performantie van scholen en van leerlingen te verhogen.
- Een kennisbasis uitbouwen m.b.t. onderwijsinnovatie : aan de hand van evaluatiegegevens (impact, leerresultaten, benchmarking) moeten landen van elkaar leren welke onderwijsinnovaties effectief zijn.

bronnen:

Video met de belangrijkste boodschappen van de strategie:

<http://www.youtube.com/watch?v=kWv72ZQRnY4>

Website van de onderwijsstrategie van de Wereldbank:

www.worldbank.org/educationstrategy2020

http://siteresources.worldbank.org/EDUCATION/Resources/ESSU/Education_Sector_Strategy_draft_for_comment.pdf